

Naročnina listu: =

Celo leto . . . K 12.—
 Pol leta . . . „ 6.—
 Četrť leta . . . „ 3.—
 Mesečno . . . „ 1.—

Zunaj Avstrije: =

Celo leto . . . K 17.—

Posamezne številke

:: 10 vinarjev. ::

STRAŽA

Inserati ali oznanila

se računijo po 12 vinarjev od 6redne petivrtste: pri večkratnih oznanilih velik :: popust. ::

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek :: popoldne. ::

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor
 Koroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Ne izseljujte se!

Ilirski škofje — pod ilirsko metropolitijo spadajo: metropolit nadškof goriški, škof ljubljanski, škof tržaško-koprski, škof poreško-puljski in škof krški — so izdali krasen in globoko zamišljen skupen pastirski list o izseljevanju. Pastirski list je zelo aktuelen, kajti izseljevanje se strašno širi in že naravnost ogrožava naš narodni obstoj. Sicer pri nas izseljevalna strast še ni tako zagospodovala, kot drugod po slovenskem ozemlju, vendar moramo z žalostjo priznati, da je v zadnjem času jeja nevarno naraščati. Zato v naslednjem pričujemo glavne misli pastirskega lista in samo želimo, da bi prisrčne besede ilirskih škofov imele blagodejni vseh. Pastirski list pravi:

Sveta dolžnost nam je, da tu najprej opozorimo svoje vernike na nevarnosti in žalostne posledice, ki grozijo izseljencem v versko-nravnem oziru. Dokler je mlad človek doma v krogu svojih, pod nadzorstvom dobrih starišev in duhovnega pastirja, obiskuje rad domačo cerkev ter spolnjuje krščanske dolžnosti. Ko pa se preseli v tuje kraje, postane pa sam svoj, neodvisen, brez vodstva in podvržen vplivu novih razmer, ki ga obdajajo.

„Največja nesreča“, tako piše neki frančiškan iz Brooklyna, „največja nesreča za naše ljudi je, ako pridejo v naselbine, kjer ni slovenskega duhovnika, ali gredo v gozde, ali na farme, kjer ni katoliških cerkva. In če so morda v teh krajih katoliške cerkve, se naši ljudje ne zmenijo zanje. Slovaki in Poljaki, ki so se izselili v Ameriko, vprašajo najprej, kje je katoliška cerkev in gredo tja, četudi besede ne razumejo. Ako jih je količkaj več, prosili bodo dotičnega župnika, da jim preskrbi za velikonoč spovednika. Slovenec se za to malo zmeni. Ako so njegovi predniki ustanovili kako slovensko katoliško društvo in so v njem kakí dobri možje, se še nekaj skrbi za opravljanje verskih dolžnosti, drugače pa se slovenski naseljenci malo briga za vero in cerkev. Silno žalostno je videti take naselbine, kar z jokati se je naj njimi. Ko je neki naš misijonar o velikonoči prvič prišel domov iz takih naselbin, je vskliknil: „Sram me je bilo, da sem Slovenec! Toliko podivjanosti, nemoralnosti, pijančevanja, kakor v teh naselbinah, nisem še videl.“

Silno veliko škoduje našim ljudem razvada, ki so jo prinesli seboj iz stare domovine, namreč hoditi v nedeljo v gostilno. Anglež in Amerikanec porabi-

ta nedeljo, da se dobro prespita, gresta v cerkev, popoldne pa čitata na hodniku pred hišo velike nedeljske izdaje listov. Slovenec je pa nedelja dan, da gre obligatno v gostilno.

Drugo zlo za izseljence je skupno stanovanje, ki se imenuje „boarding-house“, to je hiša, kjer ima en mož s svojo ženo več moških na stanovanju in hrani. Gospodar hoče, da tudi njegova žena kaj zasluži. Zato vzame mož večje stanovanje in kakih 10 do 25 fantov in mož na „board“, katerim preskrbuje žena hrano in perilo proti primerni odškodnini. To skupno stanovanje je v nravnem oziru zelo nevarno, posebno oženjenim. Koliko prokletstva in celo pobojev so rodili ti ameriški „boarding-housi“, se ne da popisati.

Na nekaterih krajih Goriškega in sosednega Kranjskega se je udomačila razvada, da gredo mlade matere v Egipt kot dojilje, dekleta pa kot služkinje, pestunje, sobarice. Skušnja uči, da se ene ali druge večkrat pokvari, divje žive, ali celo zaradi ženitve od katoliške cerkve odpadejo. Že parkrat se je zgodilo, da je katoliška Slovenka postala mohamedanka.

Tudi na Vestfalskem je, kakor pripovedujejo naši misijonarji, med slovenskimi delavci zavlada verska mlačnost in brezbriznost, tako da se jih tudi mnogo odtuji katoliški cerkvi in slovenski naši narodnosti.

Silno veliko izseljencev pokvari slabo časopisje. Izmed 12 slovenskih listov, ki izhajajo v Ameriki, sta le dva katoliška: „Ameriški Slovenec“ in „Ave Marija.“ Drugi so pa vsi odločno rdeči, ali pa rdeče pobarvani. Njih vpliv je pogubonosno; zato bo treba resno ukreniti, da se vpliv teh listov nekoliko omeji.

Versko mlačnost pospešujejo tudi nekatoliške šole, v katere pošiljajo Slovenci svojo dečo, ako nimajo svojih šol, in naposled mešani zakoni. Katoliška cerkev je vsled teh žalostnih razmer samo v Zedinjenih državah severne Amerike izgubila doslej več kot 12 milijonov svojih udov. Ali ni to strašna izguba in nesreča za katoliško cerkev in dotične odpadnike?

Nič manj pogubonosno je prekmorsko izseljevanje v gospodarskem oziru. Zgubo, veliko škodo trpi naša domovina s tem, da ji izseljenci odtegnejo svoje telesne in duševne moči. Država vrh tega izgubi toliko vojakov. Delo je kapital in ves ta kapital delavnih moči se vsled izseljevanja odtegne naši

državi v korist druge države. Dlan in um naših državljanov pospešujeta razvoj obrtnije in poljedelstva v tujih državah, med tem, ko pri nas oboje peša.

Naši ljudje mislijo, da leži v Ameriki toliko zlata in srebra na cesti, da ga kar v prgišče zaje- maš in naenkrat obogatiš. Ali svetle ameriške doljarje je treba ravno tako kakor pri nas trdo zaslužiti. Ko bi kateri tako pridno doma delali, kakor na tujem, bi še prej obogateli. Če pa kdo ne zna v Ameriki varčevati, kakor Italijani, ki pošiljajo ali prinašajo vsako leto milijone domov, mu ne pomaga nobena še tako dobra služba ali plača.

Razun tega govori pastirski list tudi o veliki narodni in socialni škodi, katere nihče ne more prezreti. Konečni račun je tedaj: par kron dobička — na drugi strani pa ogromna narodna, verska, gospodarska škoda, ki se ne da nikdar več popraviti.

Upamo, da bodo te tople besede naših cerkvenih pastirjev imele prav obilo dobrega sadu in bodo marsikoga odvrnile od preteče ameriške nesreče.

Studenčani na noge!

Studenca, 20. novembra 1913.

Bilo je pred približno enim letom — dne 17. in dne 20. decembra — ko so bile v Studencih občinske volitve. Takratni, kakor tudi sedanji vodje nemškonačionalne lutrovske klike so same učene glave. Te učene glave so vodile vse volitve in vse pripravave za iste. In zgodilo se je, da so prišli prosti delavci in dokazali „učenjekom“, da ne poznajo paragrafov. Po našem rekurzu na namestništvo je morala občina razpisati nove volitve. Tako da stojimo sedaj pred novimi volitvami.

Dosedanje gospodarstvo je pod vsako kritiko. Delavec in njegove potrebe, njegove dolžnosti in obveznosti in pa pravice (teh je presneto malo) stoje z osebami sedanjih mogotcev v popolnem nasprotju. Kaj je tem ljudem mar blagor občine. Da le zadostijo svoji nacionalni strasti, pa če gre potem magari vse narobe, so že storili svojo dolžnost. Oglejmo si na primer občinske finance. Šteti gotovine se že menda ne bi splačalo, ker smo prehitro pri kraju. Ostanemo nam dolgoviti. Kaj naj rečemo o teh? Da so ogromni, strašni in da so sad gospodarskih yeluumov v naši občinski upravi.

Lansko leto smo pisali, če se ne motimo, o nemški deklinški šoli, ki je jasen dokument za gospodar-

PODLISTEK.

Franc Jurij Miklošič.

(Ob stoletnici njegovega rojstva.)

Poleg Einspielerjeve in Prelogove stoletnice rojstva spomnimo se še velikana naš jezikoslovnem polju Miklošiča, svetle zvezde na znanstvenem nebu. Rusi so se čudili, da ve on, ki ni Rus, bolje po rusko zaviti, kakor ruski učenjaki sami; če se je vnel med učenjaki na Bolgarskem, Srbskem, Češkem ali Poljskem slovnični boj, so djali: „Poglejmo v Miklošičeve knjige, kakšnih misli je on o tem.“ Lahko dvigamo glave po koncu, da je dala Evropi tolikega moža — slovenska, kmečka hiša.

Dne 20. novembra 1813 se je narodil v vasi Radomerščak, pol ure od Ljutomera, kamor so se preselili stariši, ko je bil Franc štiri leta star. V domači abecedni šoli je brzo pokazal, da bo nekaj iz njega. Bil je vedno prvi. S pomočjo očetovega brata, župnika v Središču, so ga dali v latinske šole v Varaždin, odkoder se je po dveh letih preselil leta 1826 v Maribor. Bil je zopet vedno prvi. Vsega se je vtopil v učenje in da ne bi zjutraj zaspal, si je deval trdo poleno pod glavo. Na visoki šoli v Gradcu se je seznanil z veleslavnimi možmi: St. Vraz (ki je nanj pesmi koval), Murko, Kvas, Kosar, Klajžar . . . Nauke je izvršil „summa cum laude“ — z največjo pohvalo.

Profesorja Likavca so bili leta 1836 iz Grada zapodili, istega naslednik Polsterer je rano umrl in iz šolske klopi je šolska oblast na kateder pozvala 24letnega doktorja modroslovja Miklošiča. Učil pa je blizu dve leti v Gradcu. Že kot dijak je potoval v Ljubljano. Tam se je seznanil s Čopom, Kastelicem in Prešernom.

Profesura mu ni ugajala. Napofil se je na Dunaj ter postal tam doktor pravoslovja, hoteč biti ad-

vokat. Vstopil je v pisarno dr. Bacha, očeta poznejšemu ministru. Seznanil in sprijaznil se je bil s Kopitarjem. Dasi je bila ta zveza le kratka, se je posrečilo Kopitarju, odvrniti Miklošiča od paragrafov. Poskrbel mu je cesarsko službo v dvorni knjižnici. Zdaj je bila riba v sveži vodi. Že eno leto po Kopitarjevi smrti je izdal Miklošič učeno delo (Radices), o katerem so nevoščljivi učenjaki trdili, da ga je ugrabil iz zapuščine rajnega Kopitarja. Temeljito jih je zavrnil zlasti s tem, da je leto za letom, kakor iz rokava, trosil učene knjige, katerim niso mogli oporekati, še manj njegovih nauk ovreči niti najhujši nasprotniki. Poglavitna vira njegove učenosti sta bila staroslovensčina in narodni jezik ljudstva v svojem zgodovinskem razvoju. Po svoji točnosti, zanesljivosti in izvirnosti presega Miklošičev način raziskavanja celo Grimmovo in Diezevo delovanje pri Nemeih.

Leta 1850 je želel ustanoviti glasilo za slovanščino; (Novice št. 3). Leta 1848—1849 je vprašan od ministra grofa Thuna (poleg Slomšeka) sodeloval še pri ureditvi pristo-narodnih šol; leta 1853 je začel izdajati berila za srednje šole; poprijel se je težavnega dela, sestaviti slovensko-nemški slovar; izdajal je glaso- in oblikoslovje; za svoja predavanja na univerzi je zložil ročno knjižico ter etimološki slovar slovanskih jezikov. Leta 1856 je priobčil Srbom njih listine iz leta 1189—1618 v knjigi „Monumenta serbica.“ Bogate dunajske zbirke in knjižnice mu niso zadostovale. Preiskoval je arhive v Carigradu, na Italijanskem, Francoskem in Nemškem; prepotoval je Istro in Dalmacijo, poslušajoč narodno govoro, preiskal dubrovniški arhiv, se ogledal v Črnigori, kjer pa mu niso zaupali in vse pred njim — zaklenili.

Za svoj trud je dosegel vsestranski — znanstveni in družabni vseh, kakor malokateri slovenski mož. Takoj za Kopitarjem je postal presojevalec — cenzor — slovanskim, rumunskim, novogrškim spi-

som in se trdno oprijel stare indičine, podlage slovanščine; studiral je albansčino (danes bijjo marabili), ogrščino, cigansčino, srbsčino poleg hrvaščine, poljščine, češčine in ruščine, francoščine, angleščine in laščine.

Leta 1849 je postal izredni, leta 1851 pa redni profesor slovanščine na dunajskem vseučilišču. Leta 1851, 1856 in 1865 je bil dekan, leta 1854 rektor dunajske visoke šole. Važno predsedništvo v izpraševalni komisiji za srednješolske profesorje je opravljal četrt stoletja (1854—1879). Leta 1850 mu je podelil cesar zlato svetinjo za učenost in umetnost, leta 1851 mu podaril zlat prstan z brilantom; leta 1861 ga je pozval v gosposko zbornico, leta 1863 je dobil viteški red sv. Leopolda in leta 1864 je postal vitez z dednim viteštvom. Leta 1848 so ga izvolili v šentlenartskem okraju za državnega poslanca; na Dunaju je predsedoval „Sloveniji“ in kadar je bival v Ljubljani, mu je tamošnje „Slovensko društvo“ preskrbelo akademsko legijo, častno stražo pred stanovanjem v Rudeževi hiši na Starem trgu.

Dne 2. septembra 1883 so učenjaki in neučenjaki ob 6000glavni ljudski množici v Ljutomeru slavili med nebrojnimi brzojavnimi pozdravi njegovo 70letnico rojstva.

Po postavi bi se bil moral umakniti zavolj starosti iz šole, Miklošiča pa je vlada naprosila in je služil še eno leto, zvest Dunaju, čeravno so ga bili zelo vabili na visoke šole v Bratislavo, Berlin in drugam. V pokoj je stopil leta 1884.

Marljivo je deloval najprej v državi, pozneje v gosposki zbornici, kjer je bil — strmite — poročevalec v vojaških rečeh. Zaradi tega posla je postal, do sedaj pač redek slučaj, dasiravno zaveden in naroden Slovenec — tajni cesarjev svetovalec.

Osebo je bil ponižen, dobrotljiv in vedno v dejanju in življenju zaveden katoličan. Umrl je dne 7. marca 1891.

Profesor nemškega jezikoslovja v Berlinu —

sko nezmožnost nemško-nacionalnih mogotcev. Letos pa posejimo malo bolj nazaj. Vprašamo samo, kako in kdaj se je vprašalo volilce, če so z novo stavbo zadovoljni? Se le ko je cela ropotija bila na pol sezidana, se je sklicalo volilce, da bi glasovali za šolo, ki se je pa že dvigala iz tal. Dobro se še spominjamo, da je bilo celotno delavstvo odločno proti imenovani šoli in je le par nemških, oziroma ker teh ni, nemškutarških zasleplencev, glasovalo za šolo. Studeniško delavstvo bi si dalo pač močno klofuto, ake bi dalo takim škodljivcem ljudstva svoje — glasove!

V „Marburger Zeitung“ od dne 15. novembra, je priobčil znani „strammer Brunndorfer“ dolgovezen članek, kjer hoče po ovinkih farbat celotno delavstvo z neresnično frazo, da smo mi vzeli občini mir, tisti mir, ki je tako potreben za razvoj občine in da mi nimamo srca za delavca, ki s trdom služi kruh za-se in za svojo družino. Seveda mi k temu nič ne pripominjamo, ker sami vemo, iz katerih slojev so naši somišljeniki. Slovenci, ki smo že od nekdaj tu, si od teh nevednih ljudi, večinoma privandrancev, ne bomo pustili nazivati za privandrance. Kar se pa tiče taktike pri nastopu bodočih občinskih volitev, je to naša stvar. Kot stranka, katere namen je, zmanjšati na slovenskih tleh vpliv in moč privandranih tujcev, ki sejejo razdor med prebivalstvo, bomo storili svojo narodno dolžnost. Skrbeli bomo, da se z našo pomočjo pomete z dosedanji neomejenimi gospodarji temeljito.

Predno končamo svoje poročilo, naj omenimo še naše šolske razmere, ki so pač najžalostnejše poglavje. Iz krajnega šolskega sveta je izginila najzadnejša senca katoliškega vpliva. Učiteljstvo je tudi izbrano po okusu naših nemškonalnialnih protestantov. Ni se torej čuditi, da je studeniška mladina razupita daleč na okrog radi svoje razposajenosti in podivjanosti. In kako pa bi tudi ne bila! V nežna srca otrok se vceplja srd do jezika, v katerem občuje doma otrok s svojimi stariši, pospešuje se verska brezbriznost in navaja otroke tako k neolikanosti in vse to z vednostjo faktorjev, katerih sveta dolžnost bi bila, gledati strogo na to, da se vpoštevajo pred vsem avstrijski ljudskošolski predpiši. Včeraj, dne 19. t. m., se nam je nudila jako žalostna slika. Nek orožnik je gnal štiri nedorastle fantičke, vse še učence studeniške šole. Kaj rečete k temu, gospodje: Fischer, Mayer, Hallecker? Ali niso to učenci vaše šole? In gnali so jih radi tega, ker so surovinsko, kakor so navajeni, pobili nekaj šip na sicer nemški napravi in so vlomili (!) v zapuščeno misijonsko hišo. Take otroke torej vzgaja studeniška šola in vi stariši, poštene krščanski stariši, gledate mirno, kaj se godi z vašim najdražjim zakladom, vašimi otroki. Stariši! Vzdromite se! Od vas je odvisno, v kake roke položite občinsko krmilo, ker s tem bodele tudi v krajnem šolskem svetu napravili konec sedanjemu gospodarstvu.

Končujmo! Limance, s katerimi poskušajo razni verski in narodni odpadniki poloviti lahkoverne ljudi, so iste, kakor pri zadnjih volitvah in ne bomo o tem izgubljali nobenih besed. Saj ljudstvo, naše delavstvo, dobro pozna ljudi, kateri se z njim šali in igrajo, kateri ga ne poznajo drugače, kakor pri plačevanju visokih davkov in pri volilni urni. Naše stališče pri predstojajočih občinskih volitvah smo jasno označili in povdarjamo še enkrat, da je naša parola: Na tla s škodljivci in izkoriščevalci delavstva.

Müllenhof — je Miklošiča nazval: „največji jezikoslovec svoje dobe na zemlji“, profesor romanskih jezikov na Dunaju Mussafia je v javnem predavanju izjavil, da je bil Miklošič „največji jezikoslovec v 19. stoletju.“

Bodimo ponosni na take moze, kakor so: Jurij baron Vega, plem. Močnik, Andrej Einspieler, dr. Matija Prelog, A. M. Slomšek in vitez Miklošič — a posnemajmo jih tudi v učenju svojega jezika, v ljubezni in spoštovanju do staročastitljive slovensčine. Nobenega jezika človek ne pozna prav — torej tudi lastnega, domačega ne, če se ga marljivo ne učijo. Da bi nam iztrgali ljubezen, spoštovanje in navdušenje za naš lasten jezik, za to nam branijo močnejši sosedi, se ga vsaj za silo priučiti v šolah. — Neuke nas lažje zarobijo, pohlapčijo, usuznjajo, oduzejo domovini, rodu, jeziku . . . Na naših podrtjih in razvalinah si pa sebi grade vile in palače ter kopčijo ob žuljih slovenskih rok „nemški kapital“ — duševni in gmotni.

V zbor učenih, vedi slava, stopi moder, bistra glava, vse jezike sveta zna . . . na katedru grom beseda zvezde šteje, pravdo da, svet posluša modrovine, se začudi koncu tmine. Kdo je mar? Taka glava — korenine je slovenski oratar.

Po K. Glaserju M. V-č.

Značaji.

(Po ital. izvorniku.)

Imel sem nekako dvanajst let, ko sem se pripravljaj, da sedem k večerji v krogu svojih domačih. Tedaj so opazili, da je zmanjkal v jedilni shrambi

Vse, kar trezno misli, naj stopi na plan in pogubonosna vladajoča lutrovska klika bo poražena in prebivalcem velike občine Studenci bo zasijala lepša bodočnost!

Slovenski volilni odbor.

Delegacija.

Dunaj, 19. nov.

Danes so imele delegacije svoj veliki dan. V opoldanskih urah sta bili sprejeti najprej ogrska in potem avstrijska delegacija na dvoru, kjer je imel vladar svoj prestolni govor. V poznopoldanskih urah je pa podal naš zunanji minister grof Berchtold v zunanjih odsekih obeh delegacij svoj ekspeze. Čeprav je že precej udomačena navada, da se iz teh dveh enuncijacij ne zve veliko novega, zlasti grof Berchtold je zelo zapet. Njegovi govori so sicer po obliki zelo dovršeni in tudi gostobesedni, povedo pa zelo malo. Stara resnica, da je glavna lastnost diplomatov, veliko govoriti, toda malo povedati, se potrjuje tudi pri njem. Kljub vsemu temu se pa smatra oba govora za političen dogodek in se en ali dva dni bavi časopisje ponajveč samo s tem materijalom. Tako je tudi zdaj. Politična javnost stoji pod vtisom obeh govorov ter ju secira do zadnjih podrobnosti.

Avstrijska delegacija bo pričela s svojim delom prihodnji teden, ko bodo zborovali razni odseki in se bo vršila debata o Berchtoldovem ekspezeju v odseku za zunanje zadeve. Ta pavza do prihodnjega tedna ima svoj vzrok v prvi vrsti v politični galantnosti. Ogrom kot gostom se hoče pustiti prednost. In zato bo tudi imel vojaški odsek ogrske delegacije jutri sejo in bo podal vojni minister Krobatin svoj ekspeze. Zunanji odsek ogrske delegacije bo pa pričel že v petek z debato o Berchtoldovem ekspezeju.

Prestolni govor.

Dunaj, 19. nov.

Cesar je sprejel na dvoru danes ob 11. uri dopoldne ogrsko in ob 12. uri avstrijsko delegacijo. Cesar je bil obdan od najvišjih dostojanstvenikov, skupnih in avstrijskih ministrov. Predsednik avstr. delegacije, delegat dr. Leo, je nagovoril cesarja imenom delegacije.

Izvajal je, da se je v zadnjem težavnem času za monarhijo bolj kot kdaj prej pokazala mogočna zavest, da le obstoj mogočne Avstro-Ogrske tvori garancijo za mir Evrope. Znani miroljubnosti cesarja se je zahvaliti, da ni prišlo do krvavih zapletljajev. Delegati so trdno prepričani, da se more Avstrija razvijati le na podlagi pravičnosti in enakopravnosti za vse narode. Armadi smo za njeno pripravnost vsi odkritosrčno hvaležni. Mi bomo vojaške predloge vestno proučili, toda povdarjati moramo, da so zadnji dogodki na gospodarski položaj prebivalstva zelo neugodno vplivali. V interesu države je, da se ljudsko blagostanje s pametno gospodarsko politiko spet utrdi. V cesarju pa slavimo zaščitnika miru in dobrega očeta vseh avstrijskih narodov ter prosimo Boga, da ga ohrani še dolgo zdravega in čilega. Končal je s trikratnim klicem „Slava“, katerega so delegati navdušeno ponovili.

Cesar je nato odgovoril s sledečim prestolnim govorom:

„Sprejemam izraze vdanosti s toplo zahvalo in odkritosrčnim zadoščenjem.

neki prigrizek. Vsi pogledi so se uprli na mene, ker so me imeli po pravici splošno za sladkosnedeža. A to pot v resnici nisem bil jaz kriv ničesar; zato sem tudi očetu, ki je večkrat obrnil vame vprašalne poglede, trdovratno odgovarjal:

„Jaz nisem nič vzel.“

Imeli so me za lažnika in me pognali, ker sem venomer zatrdel svojo nedolžnost, v kotiček moje spalnice, kjer sem stokal in se jezil. Nedolžen sem, nič drugega nisem rekel, kot sveto resnico in zdaj se zgodi, da ostanem brez večerje. Brez večerje sem se torej spravljaj spat in si ponavljal v postelji še besede:

Brez večerje če boš spaval,
Vedno se boš premetaval.

Meni se je zdelo, da sem dobro spaval prav do jutra; kar naenkrat, ravno ko sem sanjal, da stoj pred menoj poln kroznik samih zabeljenih makarounov, začutim, kako me nekdo zgrabi in mi zada silen udarec, tako da sem se vzdignil in kleče vzravnal v postelji.

Komaj sem se zavedel in izpregledal, že zagledam očeta s šibo v eni roki, z drugo pa me je trdno držal za ramo in mi prete velel, naj popravim laž prejšnjega večera in se skesam. Ta ukaz, in te pretnje, posebno pa ta šiba, ki sem jo videl vihteti in žvižgati po zraku, in že sem čutil bolečine po sebi. Povejte, kaj bi bili storili vi, dragi moji! Jaz sem postal bojazljiv. Priznal sem greh, ki ga nisem storil, in se tako uklonil iz strahu pred čim hušjim.

Če kdo med vami, dragi mladeniči, misli, da bi storil ravno tako, naj reče: Ni li res, da se včasih pripetijo v življenju iznenadenja, za katere nismo nikdar pripravljani? Dobro torej; če dobite kdaj, kakor jaz, po krivem udarcu, vam povem: Ohranite pogum, dragi mladeniči, ne mislite, da ste uničeni. In če padete enkrat, vstanite takoj in se popravite!

Vojni zapletljaji na Balkanu so se končali s končano drugo balkansko vojno. Tekom te krize je moja vlada stremila za tem, čuvati politični in ekonomski interes monarhije pred škodo in delati na to, da se na bližnjem vshodu položaj konsolidira.

Z ozirom na veliki pomen, ki ga ima Jadransko morje kot edini izhod trgovine naše monarhije, je gledala moja vlada posebno na rešitev albanskega vprašanja. V popolnem sporazumu z zvezno italijansko vlado smo priporočali na londonski konferenci veleposlanikov ustanovitev neodvisne kneževine Albanije ter smo mogli pridobiti pri tem podporo in soglašanje velesil za naše prizadevanje.

Naše razmerje napram vsem velesilam je trajno prijateljsko. V resnem času se je izkazala zveza, ki nas veže v blagor naših narodov že desetletja z Nemčijo in Italijo, zopet kot trdno zavetišče evropskega miru.

Nedavni obisk nemškega cesarja, ki me je zelo razveselil, je nov dokaz tesne prijateljske zveze med nami in Nemčijo.

Redni polletni proračun moje vojne uprave se giblje v normalnih mejah. Vsled zvišane vojne pripravljenosti po zimi pa so narasli mnogo večji izdatki. Ti se vam bodo predložili kot večji zahtevek, ter ga pripravljamo vašemu vpoštevanju in patriotični dolžnosti.

Najzvestejše vršče svojo dolžnost, je moja oborožena sila pod težavnimi razmerami v mojo polno zadovoljnost izvršila nalogo, ki se ji je stavila vsled resnosti dogodkov na Balkanu. Oprta na preizkušeno pripravljenost moje vojske, vojne mornarice in obeh domobranstev, je bilo moji vladi mogoče, uveljaviti svoje postavljene cilje z mirnimi sredstvi.

Kljub vojnim dogodkom v sosednih deželah, vendar kulturni in gospodarski razvoj Bosne in pa Hercegovine ni bil moten. Sprejetje zakona o gradnji železnice v bosanskem saboru, ki naj prinese obema deželama iz političnih in gospodarskih vzrokov nujno potrebne prometne zveze, je dokaz zrelega razumevanja tega ljudskega zastopa za velike interese monarhije.

Računajoč na vašo uvidenost in na vašo patriotično vnemo, ki jo boste pokazali pri rešitvi stavljene vam naloge, vas pozdravljam kot dobrodošle.

Po prestolnem govoru se je spustil cesar v kratek pomenek z dr. Leonom in je kmalu nato zapustil slavnostno dvorano, spremljan od živahnih pozdravnih klicev delegatov.

Berchtoldov ekspeze.

V odseku za zunanje zadeve ogrske delegacije je ob pol štirih popoldne podal zunanji minister grof Berchtold sledeči ekspeze:

V pozni jeseni vršče se delegacijsko zasedanje preteklega leta je stalo že v znamenju velike orijentske krize, ki je dovedla od tedaj do popolne preobrazbe na balkanskem polotoku in katere zadnjih posledic tudi še danes ne moremo spregledati.

Nato je skušal opravičiti svojo politiko in je trdil, da je zasledoval sledeče smeri svoje politike: samostojno Albanijo, pristo Adrijo in ustvaritev dobrih stalnih razmer na Balkanu. Zelo obširno pa je Berchtold govoril o svojih albanskih vspehih nasproti Srbiji in Črnigori. Naglašal je, da se je Avstro-Ogrska pri konferenci v Peterburgu odločno zavzela za rumunske zahteve. O naših sedanjih razmerah z Rumunijo je izjavil, da spremljamo Rumunce z najtoplejšo simpatijo. Koliko smo pa mi Rumuncem simpatični, to je pa drugo vprašanje. A Berchtoldovi predniki so o Rumuniji takoj po trozvezi govorili; Berchtold jo je pa sedaj zapostavil za Rusijo in Francijo. Bolgarsko armado je radi njene hrabrosti pohvalil, lahko je pa pograjal Gešovo vladu. O Albaniji sodi Berchtold zelo ugodno. Tudi še Turčijo je tolažil. Zahvalil se je zaveznicama Italiji in Nemčiji za podporo in sodelovanje ob krizi na Balkanu. Z zadovoljstvom je izvajal, da so se izboljšale razmere med Nemčijo in Anglijo in da so se tudi omilila nasprotstva z Rusijo. Čutil se je, ker francoski časopisje včasih napada našo monarhijo, dasi nimamo s Francozi križajočih se interesov. Končno je Berchtold izjavil, da upa na ugoden napredek naše trgovine na Balkanu.

Glasovi k ekspezeju.

Poslanec dr. Korošec se je o prestolnem govoru izrazil tako-le: V prestolnem govoru se je potreba hitre konsolidacije na vshodu sicer zadostno povdarjala, vendar se ni, kakor bi bilo to pričakovati, izreklo upanja, da se bo iskalo prijateljskih odnosajev do balkanskih držav. Tudi se nič ne omenja našega prijateljskega razmerja z Bolgarijo. Pričakujemo, da bo odgovorni vodja naše zunanje politike storil to naknadno povodom delegacijskih posvetovanj.

Poslanec Mastalka se je izjavil: Češki delegacije so ekspeze hladno sprejeli. Saj se Čehi v poslednjih letih sploh niso mogli ogrevati za avstrijsko zunanjo politiko. V oči pada le to, da se baš tudi Nemci ne strinjajo z ekspezejem.

Poslanec Udržal: Ekspeze ne nudi nič novega; sestavljen je sicer v krasnih besedah in sicer tako, da se mora reči: V zamolčevanju se pokaže mojster v igri.

Tudi poslanec Mühlwert se je izjavil v sličnem smislu.

Dunaj, 20. nov.

Vojni odsek ogrske delegacije je imel danes ob 10. uri dopoldne sejo, v kateri je predložil vojni mi-

nister Krobotin vojaški proračun s kratkim ekspezejem. Govoril je nemški. Obširnejše je utemeljeval vojne priprave, ki jih je morala monarhija izvesti v času krize. Te priprave so vnovič pokazale enotni sestav avstrijske armade in stari njen duh, ki je omogočil brezhibno izvršitev vseh korakov. Svetovni dogodki pa so dali povod, da mora tudi avstrijska armada svoje sile ojačiti, da ne zaostane za sosedi, in ne zmanjša svoje zvezne vrednosti. Kar se tiče financ, se kažejo potrebe armade v naknadnih zahtevah za one odredbe, ki so bile potrebne tekom krize in v zvišanih zahtevkih za bodoča leta, ki so v zvezi z organizacijskim programom vojske. Vojni minister skicira ta program ter pojasnjuje posamezne točke. Končno prosi za odobritev proračuna. Debata o ekspezeju in proračunu se bo vršila še le v prihodnji seji, ki se vrši dne 1. decembra.

Dr. Korošec v delegacijah.

Kakor smo že zadnjič poročali, si je izvolil finančni odsek avstrijske delegacije dr. Korošca za svojega načelnika. Razun tega je bil dr. Korošec izvoljen v plenumu avstrijske delegacije za zapisničarja, ravno tako v bos. odseku ter še razen posl. Laginje za člana vojaškega odseka in peticijskega odseka. V odseku za zunanje zadeve sta izmed slovenskih poslancev dr. Šusteršič in dr. Laginja.

Skupni proračun.

Skupni proračun za prvo polletje 1914 izkazuje v poglavju: Zunanje ministrstvo redno potrebščino 9.504.188 K in izredno potrebščino 50.000 K, za vojno ministrstvo redno 238.826.207 K in izredno potrebščino 760.000 K, za vojno mornarico redno kron 35.464.050, in izredno potrebščino 2.674.530 K, za skupno finančno ministrstvo 2.589.245 K in za kontrolo računov 186.636 K. Skupno znaša potrebščina 290.054.856 K. Pokritje pa znaša 5.441.264 K. Potrebščina znaša v celoti 291.290.592 K, carinski preostanek 97.251.714 K, tako da je pokriti 194.038.878 K, od katere svote odpade na Avstrijo 123.408.726 K 41 vin.

Zlasti se je zvišala potrebščina za vojsko in za mornarico, za prvo za 43.747.054 K in za drugo za 744.975 K. Del pokritja, ki odpade na Avstrijo, je za okroglo 29.300.000 K višji. Zvišanje vojaških potrebščin za Bosno in Hercegovino znaša 1.784.633 K ter dosega skoraj 9.000.000 K. Mednarodna kontrolna komisija v Albaniji je zahtevala 50.000 K, za ustanovitve konzulata v Adaliji je treba 14.400 K. Za brzovjavke med balkansko vojno je zaračunala vlada 2.800.000 K, v tej postavki pa so zaračunani še drugi manjši izdatki, med njimi za demonstracijo brodovja in za zasedenje Skadra, za tri mejne komisije 250.000 K in 25.000 K za zastopstvo v mednarodni kontrolni komisiji za zadnje tri mesece. Za avstro-ogrsko komisarja pri tej komisiji bo treba na leto 100.000 K.

Vojno ministrstvo zahteva 32.770.000 K naknadnega kredita, od katere svote je naraslo 22.670.000 K vsled draginje živil. Za utrdbe zahteva vojna uprava 26.800.000 K. Izredni kredit za oboroževanje znaša 316.680.000 K, za otomanske begunce 800.000 K, za posebne vojaške odredbe med balkansko krizo 40.400.000 K.

Proračun izkazuje torej, kakor je razvidno, poleg velikih vojaških zahtev tudi še izredno visoke zahteve za srečno Albanijo, pri čemer pa je še pripomniti, da vseh izdatkov iz proračuna niti razbrati ni mogoče.

Politični pregled.

Državni zbor.

Kakor smo že zadnjič poročali, se je zadnji tokrek v seji strankinih načelnikov sklenilo, da naj stopi v plenarnih sejah državne zbornice pavza do prihodnjega torka, da se da rusinskim poslancem zadostno časa za rešitev poljsko-rusinskega spora. In vsled tega je imela zbornica v sredo le še bolj formalno sejo, v kateri seveda ni bilo obstrukcije. Drž. zbornica je nadaljevala špecijalno debato o davku na žganje. Po govoru manjšinskega poročevalca Modraczeka je govoril poslanec Roškar o slabem gospodarstvu štajerske dežele z denarjem davkoplačevalcev. Povdarjal je, da bi tako gospodarstvo bilo lahko spravilo deželne finance popolnoma na kant. Štajerska dežela je v prvi vrsti ustavila plačila za najnujnejše kulturne potrebščine spodnještajerskega prebivalstva. Z nakazili malega finančnega načrta bo sicer štajerska deželna vlada v stanju, da deloma zadosti svojim zaostalim obveznostim, toda nastane pa veliko vprašanje, v koliki meri bodo ta nakazila koristila Spodnjemu Štajerju. Nato je tehtno utemeljeval svoja minoritetna predloga, da naj ostane pri pristnemu žganju iz domačega sadja davkov v sedanjih višini in da naj se zviša davka prosti kontingent na 112 l, ter resolucijo, da naj se nepazljivosti pri kuhanju, če nikomur nič ne škodujejo, ne kaznujejo. Za Roškarjem je govorilo še več drugih poslancev, nakar je prešla zbornica k debati o Pacherjevem nujnem predlogu za učiteljsko. Tudi v to debato je poseglo več govornikov. Ob 4. uri popoldne je bil sklep seje. V torkovski seji se bo po sklepem govoru referenta o davku na žganje vršilo glasovanje.

Budžetni odsek.

Ker zbornica do torka nima plenarnih sej, zato pa razni odseki tem marljivo zborujejo. V budžetnem odseku se je v sredo in včeraj nadaljevala debata o izseljeniškem vprašanju. K besedi se je oglasil tudi dr. Korošec, ki je z ozirom na poročila listov, da bo Canadian zopet pričela s poslovanjem, zahteval pojasnil, če se s to odredbo ne bode dajalo potuhe izseljevanju preko tujezemskih luk, — ker se izseljenci poslužujejo ponajveč vozniških listov tretjega razreda in se je Canadian dovolilo le prevajanje pasažirjev prvega in drugega razreda. Govornik je stavil k predlogu poslanca Miklása nekaj ostrenih dodatnih predlogov, med drugimi tudi to-le: Odsek vidi v naraščanju števila izseljencev v prvi polovici leta 1913 in v s tem povzročenem oškodovanju naše bojne sile v prvi vrsti vzrok obstoječe krize v Galiciji, Dalmaciji itd.

Prihodnje sejo ima budžetni odsek v torek, dne 2. decembra.

Novo avstrijsko vojno pristanišče.

Avstro-ogrsko mornariška uprava namerava pretvoriti Šibenik poleg Pulja in Kotora v tretje vojno pristanišče.

Protiv avstrijski politiki.

Na Dunaju so zborovali avstrijski industrijei. Predsednik Zveze avstrijskih industrijev Vetter je v daljšem, ostrem govoru tožil, ker je vojska na Balkanu zadela najbolj našo industrijo. Grajal je tudi našo diplomacijo, katere politika je industriji odtujila stare prijatelje in stare zveze. Bodoča Albanija ni vredna milijarde, kolikor nas je posredno in neposredno stala. Boji se, da bo bodočo spomlad še slabši, kot zdaj. Grajal je tudi, ker zadnje čase presoja v Avstriji vsa vprašanja le iz vojaškega stališča. Država naj se ozira tudi na ljudstvo in ne samo na armado.

Momenti.

Telefonski pogovori po 50 K so precej drag špas. Še pri „dragih“ liberalnih advokatih so nekaj bolj nenavadnega. Samo prvi med prvimi, najboljši med najboljšimi, liberalni general dr. Kukovec si sme kaj takega dovoliti. Zato si je zaračunal, kakor smo poročali, telefonski pogovor za šoštanjsko posojilnico s 50 K. Možu pa ni povšeč, da prihajajo take njegove „dragocene“ intimnosti v javnost. Zato nam je poslal sledeči popravek:

„Ni res, da si je dr. Kukovec zaračunal za en telefonski pogovor nasproti posojilnici v Šoštanju 50 K; nasprotno je res, da si dr. Kukovec za kak telefonski pogovor v tej zadevi sploh ni nič zaračunal. Če je posojilnica v Šoštanju povrnila dr. Kukovcu 50 K za telefonske pogovore, povrnila je s tem le gotovo izdatke dr. Kukovca na pristojbinah, katere je ta izplačal poprej pri zastopanju posojilnice v Šoštanju c. kr. poštenu uradu v Celju. Z velespoštovanjem udani — dr. V. Kukovec.“

Kar v prvem stavku zanika, to pozneje dr. V. Kukovec sam prizna, namreč, da mu je dala šoštanjska posojilnica 50 K za telefon. Če je imel dr. Kukovec en pogovor ali več radi Šoštanja, to se da sedaj seveda težko kontrolirati. Ravno tako je tudi trditev, da je dr. Kukovec izdal prej že 50 K za posojilnico na celiski pošti, precej problematična. Kdor le nekoliko pozna razmere, bo zelo vidno zmajal z glavo: Wer glaubt...

V obrambo obrtnikov.

Na ustanovnem obnem zboru Zveze južnoštajerskih obrtnih združenj je zavzel dr. Kukovec stališče, ki je popolnoma nasprotno našemu kmečkemu ljudstvu in zelo kvarljivo malim obrtnikom. Z naravnost izjavajočo korajžo je zagovarjal težnje maloštevilnih stavbenikov, ki so po večini neslovenci. Ta neopremišljen in škodljiv nastop smo primerno ožigosali in razkrili vso nespamet liberalnih „reševalcev“ obrtništva. Zadelo smo v živo in spravili liberalce v velike škripece. Na vse mogoče načine bi se radi izmuznili. V včerajšnjem „Narodnem Listu“ priobčujajo dolgovezen članek, v katerem nas napadajo, češ, da smo mi proti vsaki moštovski skušnji in govore o stavbnih obrtnih, „pri katerih izgubi življenje lahko stotine delavcev.“ Jaka, na tako neroden način ne bo šlo. Že opomba pod naslovom članka, da je izšel „iz obrtniških krogov“, je tako vsiljiva, da ji ne veruje nihče. Žargon, v katerem je članek pisan, je po svoji surovosti in zmedenosti tako pristno liberalen, da nisca ni treba iskati daleč od uredništva „Narodnega Lista.“

K stvari sami pa to: Mi zahtevamo olajšave za zidarsko in tesarsko obrt samo za mala dela, proti strokovni izobrazbi in skušnji svloh se nismo nikdar izrekli. Sedaj je treba pri vsakem malem ponarilu na hiši, hlevu ali gospodarstvem poslonu na deželi koncesioniranega stavbenika iz dalnjega mesta ali trga. Treba ga je iti iskati bogve koliko ur daleč in človek je še od niega takorekoč popolnoma odvisen. To povzroča seveda mnogo sitnosti, potov in stroškov ter občutno zamudo časa. Z olajšavami bi se v takih slučajih storilo kmétu veliko ugodnosti, a malemu obrtniku pa izdatno korist. Da ni pri takih malih delih „na stotine življenj v nevarnosti“, ni po-

treba povdarjati. Taka trditev se mora roditi samo v zafurani pameti kakšnega liberalnega pustolovca.

Drugič: Kako se dela? Sedaj se dostikrat dogaja, da da mojster iz mesta ali trga samo ime, delo pa izvrši od liberalcev zmerjani „fušar“ v vasi ali malem trgu. Koncesioniranega mojstra je treba zato, da ime posodi, seveda dobro plačati. S tem ima delodajalec občutno več stroškov, oni, ki je delo izvršil, pa tudi ne takega zaslužka, kakor bi mu šel. Torej dve krivici na en mah. Liberalni frakarji v svojih „extra-stüberlih“ za take težave ljudstva seveda nimajo smisla in ga tudi nikdar ne bodo imeli, ker so se ljudstvu odtujili.

Še na neko bedastočo liberalnega članka bi radi opozorili. Med mojstri, ki jih naštevajo liberalci v „Nar. Listu“, so tudi taki, ki nimajo skušnje, torej po liberalnem izrazoslovju „fušarji.“ Ker pa rabijo liberalci v vtelnjitev svojega protikmečkega in protibrtniškega stališča čim večje število koncesioniranih, zato mirnega srca prištevajo tudi one, ki jih zmerjajo s „fušarji“, samo ker jim računi tako boljše kažejo. Liberalna poštenost in dostojnost je res ganljiva in smo uverjeni, da bodo tudi naši obrtniki, to dvojno in frivolno igro spregledali ter napodili liberalne hujskače in razdirače.

Kot njihovi odkriti prijatelji svarimo naše obrtnike ponovno, naj ne gredo na lžimanice — političnim fušarjem. In kje na svetu so večji politični fušarji, kakor so slovenski liberalci na Štajerskem? Že samo njihovo fušarstvo v obrtnih vprašanjih jim daje pravico na — prvo mesto.

Na Balkanu.

Usoda bolgarskega carja.

„Temps“ poroča iz Petrograda, da so z ruske strani opozorili carja Ferdinanda, da mu grozi ista usoda, kakor bivšemu srbskemu kralju Milanu, če se bo v svoji politiki naslanjal izključno le na Avstrijo.

Bolgarija, Srbija in Grčija.

Neki ugledni bolgarski politik izjavlja: Ker postopata Grška in Srbija še vedno sovražno proti Bolgarom v svojem ozemlju, zavzema Bolgarija rezervirano stališče nasproti neki velesili, ki želi, da se obnove normalne diplomatske zveze s Srbijo in Grško.

Srbska vojna odlikovanja.

Srbski uradni list priobčuje kraljev ukaz, s katerim se ustanovi v spomin na vojno leta 1912 vojno odlikovanje na rudeče-modro-belem traku. Avers odlikovanja kaže Kosovo polje z vshajajočim solncem in napisom: „1912. Osvečeno Kosovo“, revers pa kaže dvoglavnega srbskega orla z imeni: „Kumanovo, Skoplje, Prilep, Odrin, Veles, Novi pazar, Debar, Štip, Prizren, Mardar, Bitolj, Skader, Sjenica, Ohrid, Dojran, Tetovo, Drač, Elbasan, Priština.“ Odlikovanje dobe vsi srbski vojaki, ministri, poslanci in uradniki ter člani tujih misij „Rudečega križa“ in vojni poročevalci.

Za Macedonijo.

Bolgarsko „Slovansko društvo“ je vsem Slovanom razposlalo naslednji oklic:

„Srbska vlada je začela v novozasedenih pokrajinah izvrševati izjemne in po svojem drakonskem značaju, čudne administrativne naredbе, ki imajo namen, raznaroditi in nasilno izseliti bolgarski element v Macedoniji. Te naredbе so v nasprotju ne samo s slovansko vzajemnostjo, ampak nasprotujejo celo že vsem sodobnim pojmom o količaj pravni upravi in kulturnem življenju. „Naredbе za javno varnost“ v novih srbskih pokrajinah obsojajo vsi pošteno misleči ljudje.

Slovansko društvo v Bolgariji, ogorčeno nad temi poskusi nasilne potujčevalne politike, dviga najkrepkejši glas proti takemu teptanju vsake podlage slovanskega bratstva od oficijelne Srbije in vas najiskreneje prosi, da tudi vi združite svoj glas z našim oklicem za pravičnost in človečnost, za kar imajo naposled vendar le pravico tudi naši rojaki v Macedoniji.

Naj se dovoli, da se smejo macedonski Bolgari učiti in v svojih cerkvah moliti v svojem rodnom jeziku; naj se jim da možnost, da jim ne bo življenje še bolj nezno, kakor pod turškim jarmom.“

Albanija.

Zastopnik tržaškega „Piccola“ v Valoni je imel razgovor s predsednikom provizorične vlade Izmail Kemalom, v katerem je ta izjavil: Albanija se nahaja sedaj res v nevarni krizi, ki ima svoj vzrok v tem, da je prišlo med nekaterimi begi in ljudstvom do sporov. Ljudstvo, ki je bilo doslej vedno žrtev begov, zahteva, da ponehajo ti privilegiji. Naslov bega ni nič drugega, kakor nagrada za usluge bivši despotični vladi sultana Abdula Hamida, katere usluge pa niso bile vedno v korist Albaniji. Zato se mora vsak domoljub, ki je podedoval ta naslov, odpovedati temu nazivanju. Provizorična vlada bo storila vse, da ohrani mir. Zato mora vzdržati vlada do bre odnošaje z ljudstvom, ki zahteva enakopravnost vseh državljanov. Begi pa skušajo to mirovno delo vlade preprečiti. O Essad paši je izjavil: Ko je prišel Essad paša v Valono, je bil imenovan za notranjega ministra, kakor je to želel. Naenkrat pa se je umaknil brez vsakega vzroka v Tirano ter ustanovil tam novo vlado. Kar me najbolj vznemirja, je, da de-

la ena izmed velesil nasprotnikom vlade prijazno politiko, kar je zelo nevarno za mir v deželi.

Katoliška cerkev v Srbiji.

List „Srbobran“ priobčuje nek intervju svojega belgrajskega dopisnika s srbskim ministrom za uk' in bogočastje, Ljubo Jovanovičem, o katoliški cerkvi v Srbiji. Minister Jovanovič je izjavil, da se za sedaj ustanovi katoliška škofija v Novi Srbiji s sedežem v Prizrenu. Škof bo imel mesečno plačo iz državne blagajne 1000 dinarjev. Nekaj pozneje se pa ustanovi v Belgradu nadškofijski sedež. Minister je povdarjal, da ni nobenih ovir v Srbiji, ki bi zabranjevale ureditev razmer katoliške cerkve, vendar noče podati nobene izjave glede pogajanja z Vatikanom. Koncem pogovora je priznal Jovanovič, da bo za nadškofa imenovan kak duhovnik iz Hrvaške ali Dalmacije.

Raznoterosti.

Iz učiteljske službe. Na dvorazredni ljudski šoli (prvi plačilni razred) v Soboti pri Muti je oddati službo učitelja. Prošnje do dne 16. decembra na krajni šolski svet.

Einspielerjeva stoletnica. Iz Gradca nam poročajo: Slovensko katoliško (akademsko) tehnično društvo „Zarja“ je priredilo v soboto, dne 15. nov., v društvenih prostorih, Prokopigasse 12, slavnostni večer ob stoletnici rojstva prvega koroškega probuditelja Andreja Einspielerja. Po kratkem uvodu tov. podpredsednika je imel slavnostni govor tov. phil. Vahtar. Orisal je v glavnih potezah veliko in nemorno delovanje Einspielerja kot moža, kot duhovnika, kot vzgojitelja in politika, njegove napore in žrtve pri časopisih, od katerih je vzrastel v močno drevo „Mir.“ Govornik nam je jasno naslikal celo politično delovanje tega velikega moža, posebno njegovo težavno poslansko stališče. Še le v najnovejšem času se je pričelo nadaljevati veliko delo prerano nam umrlega rodoljuba pod okriljem S. K. S. Z. za Koroško, kjer se postavljajo voditelji koroških Slovencev z odprtim vizirjem sovragu v bran.

„Društvo sv. Marte“ v Gradcu, ki si je v dobrem namenu, čeprav z velikimi posojili nakupilo lastno hišo, da bi lažje vršilo svojo plemenito nalogo, je prišlo v denarne težkoče. Vsled pritiska italijanskih vinotržcev na Tirolskem, katerim je društvo dolgovalo večjo svoto za vina, katera je naročilo za krēmo, ki je bila v hiši, je moralo ustaviti plačila. Res, velika škoda je, da mora vzeti dobro in plemenito delo tako žalosten konec. Kako veselje je bilo med graškimi Slovenci, ko so dobili svoje zavetišče, sedaj so zopet brez strehe, prepuščeni nemškonomacijski nasilnosti na milost in nemilost.

Razredna loterija. Številno srečk avstrijske razredne loterije se bo za prihodnjo igralno dobo v mesecu marcu zvišalo za 20.000 srečk, tako da bode obsegala druga razredna loterija namesto 100.000 — 120.000 srečk.

Falotstvo. Kakor znano, je pri volitvah v okr. zastop ormoški zmagala S. K. Z. v kmečkih občinah in veleposestvu. Ormoški in središki liberalci, ki so imeli dozdej glavno besedo v zastopu, so vsled tega kar divji od jeze. V svojem brezmejnem sovraštvu gredo celo tako daleč, da hočejo izročiti okraj — nemškemu komisarju, mesto da bi ga dobili v roke poštene slovenski kmetje. Liberalni Središčani nočejo voliti svojih zastopnikov in hočejo na ta način izsiliti — komisarijat. Ljubši jim je absolutizem, ljubša neustavnost, ljubši nemški komisar, kot pa da bi prišel slovenski kmet do veljave, ki mu gre. Vrag vzemi vse, če oni nimajo komande in korita, to je načelo liberalcev. Vsak, ki ima le še nekoliko narodne zavesti in poštene svobodoljubnosti, se mora zgroziti nad tem nečuvnim postopanjem. Blatenje našega dr. Korošca in izgovori v „Slovenskem Narodu“, češ, da se je Slovenska kmečka zveza združila z Nemci, liberalcem ne bodo nič pomagali, ker so prebedasti, da bi jim kdo nasedel. Slovenska kmečka zveza je zmagala v lastno močjo in bo to tudi v bodoče. Obrekovanja in natočevanja pa bodo naši poštene kmetje poplačali liberalnim advokatom tako, da bodo pomnili.

To je najpotrebnejše. Toliko in toliko se je že govorilo in pisalo, da ima avstrijska vlada vedno — dovolj denarja za najpotrebnejše stvari, da ga pa nima za ono, kar je najpotrebnejše. Nad eno milijardo kron stane našo državo popolnoma po nepotrebnem tista takozvana Albanija, a koliko jo bo še stala, pa seveda ne more še nihče povedati. In takih „Albanij“ je imela naša vlada že toliko in jih ima tudi sedaj, majhnih in velikih, da iz same skrbi za te „Albanije in Albanec“ pozablja svoje lastne državljane in jim ne daje niti tistega, kar jim je dolžna dajati po državnih osnovnih zakonih. (Tam milijone, pri nas doma, pa niti vinarja za najnujnejše potrebe. Prav te dni smo čitali v poluradni „Triester Zeitung“ ta-le oglas: „Mesto šolskega sluge v Solunu. Zakonec brez otrok, če le mogoče, z jezikovnim znanjem, se iščeta za to mesto. Šolski sluga dobiva 1200 frankov letne plače, dve sobi in kuhinjo, kurjavo, svečavo. Poleg tega ima razne postranske dohodke v višini okrog 500 frankov. Javiti se je treba in pokazati listine pri ravnatelju Brunnelechnerju, ulica Fontana 18.“ — Avstrijska vlada je v Solunu, dokler je bil Solun v turških rokah, vzdrževala nemško šolo in prav tako jo vzdržuje, kakor

je razvidno iz tega oglasa, tudi sedaj, ko je Solun grški. Kako vendar prihaja avstrijska vlada do tega, da vzdržuje to šolo, da vzdržuje šolo za otroke nemških starišev, ki se nahajajo v Solunu, ne glede na to, da velik del teh Nemcev niso niti avstrijski državljani? Zakaj ima tam, v tuji državi, dovolj denarja za nemško propagando, nima ga pa za to, da bi omogočila otrokom slovenskih starišev, avstr. državljanov, pouk v njihovem materinem jeziku. Za grški Solun da, za avstrijski Štajer pa ne. To so pač res pristne avstrijske razmere!

Svobodna Misel razpuščena. Iz Prage poročajo: Policija je vdrila v prostore češke Svobodne Misli in konfiscirala celo premoženje organizacije z arhivom in opravo družbene pisarne vred. Konfiscirala je tudi podedovano premoženje. Razgnala je policijska organizacijo z dekretom, v katerem trdi, da je bila cela vrsta funkcionarjev opetovano kaznovana radi prestopka proti društvenemu zakonu in da Svobodna Misel vzlje temu ni prenehala delovati kot društvo, čeravno ni bila kot taka vpisana. Policijska ni konfiscirala samo družbinega premoženja, marveč tudi ves uredniški material časopisov: „Neruda“, „Volna Myšlenka“, „Havliček“ in „Volna škola“, tako da ti listi ne morejo iziti. Policijski uradniki pa so imeli instrukcijo, da odpeljejo s seboj tudi žare, v katerih se nahaja pepel umrlih članov društva „Krematorium.“ Na intervencijo dr. Bartošeka, voditelja svobodomislecev, je policijska te žare pustila v društveni sobi. Policijska je ob enem zapečatila tudi uredništvo časopisa in prostore „Krematorium“, „Demosthenes“ in „Društva za reformo zakonskega prava.“ Svobodomiselnost časopisje in svobodomiselnost poslanci se delajo radi teh ukrepov zelo razburjene, čeprav je jasno, da vlada svobodomiselnih profipostavnosti ni mogla mirno trpeti.

Blamirani Rosegger in njegovi Nemci. Član švedske akademije profesor dr. Alfred Jensen priobčuje v čeških „Narodnih Listih“ članek: „Nobelova nagrada švedske akademije za literaturo.“ V tem svojem članku pravi dr. Jensen med drugim: Rosegger ni dobil letošnje Nobelove nagrade in sicer ne zato, ker so češka društva v svojem rodoljubnem ogorčenju protestirala proti njegovim nemški zagrizenosti in proti njegovemu sovraštvu napram Slovanom, marveč enostavno za to, ker so tisti, ki imajo prisoditi nagrado, prišli do prepričanja, da niso njegove pesniške zasluge na taki višini, da bi mogle upravičiti njegovo izvolitev.“ — (Ta izjava profesorja Jensena je za Nemce naravnost porazna. Nemški listi so prvi priobčili vest, da bo letošnja Nobelova nagrada podeljena njihovemu pesniku in pisatelju Roseggerju in so s to vestjo tudi izvali silen odpor na slovenski strani. Toda Nemci so obračali, švedska akademija pa je obrnila in prisodila Nobelovo nagrado nekemu — indijskemu pesniku Rabindra Nath Tagore. Nemci so bili razočarani in ogorčeni, ter so jeli kričati, da so preprečili Slovani podelitev Nobelove nagrade za literaturo Petru Roseggerju. Teji bajki je verjel že ves svet, sedaj pa je nastopil član švedske akademije, ki podeljuje ono nagrado, profesor dr. Alfred Jensen, in izjavil pred vso javnostjo, da Peter Rosegger ni dobil Nobelove nagrade za to, ker je samo pesnik neznatne kakovosti, — mož, čigar pesniške zasluge niso na taki višini, da bi zamogle upravičiti njegovo izbiro. (Ta Jensenova izjava znači silno blamažo za vse avstrijske Nemce, ki so tako zelo ponosni na vsejga pesnika Petra Roseggerja. Z Roseggerjem vred je sedaj blamirano celokupno nemštvo, ki presoja strogo kulturne zadeve iz narodno-napadalnega ozira.

Za S. K. Z. so darovali vsi štajerski državni poslanci vsak po 60 K.

V. Knjigovodski tečaj za kmečke posestnike. Od 27. do 30. decembra t. l. se vrši na štajerski deželni kmetijski šoli v St. Jurju ob juž. žel. peti knjigovodski tečaj za kmečke posestnike. Udeleženci dobe na zavodu prosto stanovanje. Nekateri manj premožni si izprosijo lahko podpore po 10 K. Tečaj traja štiri dni. Pouk se prične vsak dan ob osmih zjutraj. Prijave naj se vpošljejo do 10. decembra t. l. na ravnateljstvo štaj. deželne kmetijske šole v St. Jurju ob juž. žel.

Canadian Pacific zopet posluje. Z Dunaja poročajo: Vlada je družbi Canadian-Pacific zopet dovolila nadaljevanje obrata pod sledečimi pogoji: 1. Kot generalni zastopnik družbe se odobri g. A. G. Veith. 2. Dovolj se prometni obrat z blagom, razglednimi vozovi in potniki 1. in 2. razreda. 3. Zastopstvi na Dunaju in v Trstu se zopet otvorita. 4. Ostala zastopstva rabijo za otvoritev v vsakem služaju dovoljenja ministrstva.

Štajersko.

Mariborske novice.

Mariborski Orel vabi vse rodoljubne Slovence na gledališko predstavo, katera se vrši v nedeljo, dne 23. t. m., v društvenih prostorih katoliškega pomočniškega društva v Mariboru (Apothekergasse). Predstavlja se F. S. Finžgarjev „Divji lovec.“ Nar. igrokaz s petjem v štirih dejanjih. Med posameznimi dejanji proizvajanje na glasovirju. Blagajna se odpre ob sedmih. Začetek ob osmih zvečer. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo felovadnega orodja, se preplačila hvaležno sprejemajo. Pridite.

Hudo so si v lasih „Marburger Zeitung“ in „Deutsche Wacht.“ Napad, ki si ga je dovolil dr. Negrin v Wastiana na znanem celjskem shođu, „Marb.

Zeitung“ seveda ni hotela mirno vtakniti v žep in je precej osorno odgovorila. (To je razdražilo Celjane in „Deutsche Wacht“ je prišla s kanoni večjega kalibra. Seveda, „Marb. Zeitung“ kaj takega tudi ne prenese in v večrajšnji številki bere Jahn že prav ostro levite „Wahtarci.“ Ker je znano, da ima pri „D. W.“ glavno besedo dr. Ambrožič, sedanjí predsednik Volksrata, dobiva spor vedno pikantnejše lice. „Deutsche Wacht“ se preživlja „durch die einformige Parteikorrespondenz des Nationalverbandes“, take poklone dela Jahn svojemu šefu pri Volksratu. Ni čuda, da je „Marburger Zeitung“ tako bridko obžalovala dr. Delpinovo odstop, če je dr. Ambrožič tako nesamostojen politik. Spametovalo pa vse to naših nemških voditeljev ne bo nič. Minulo bo nekaj časa, zadivjale bodo nacionalne furije, pa si bodo zopet kadili, da bo smrdelo. Sač se poznamo!

„M. Z.“ joče, ker jo je „D. W.“ ostro zavrnila in pravi, da se poslužuje „D. W.“ „grober Form“ in „starker Ausdrucksweise.“ Dobro bi bilo, če bi „M. Z.“ mislila na svojo mehkočutnost, ko brezstidno in surovo napada nas. Was du nicht willst, das . . .

Celjske novice.

Osebná vest. Č. g. Frančišek Kitak, superior pri sv. Jožefu v Ceju se je superioratu odpovedal.

Orglavska šola v Celju priredi v nedeljo, dne 23. t. m., ob pol četrti uri popoldne v vrtni dvorani hotela „pri belem volu“ gledališko predstavo „Trije tički.“ Izvajale se bodo tudi sledeče pesmi: Pred predstavo: Gerbič: Slovenska zemljica, moški zbor. Aljaž: Ne zveni mi, mešan zbor. Med predstavo: Zajc: U boj, moški zbor. Laharnar: Savinjski dol, mešan zbor. Po predstavi: Strauss: Radecki koračnica, moški zbor. Aljaž: Oj z Bogom, ti plan, svet, mešan zbor. Vodopivec: Lepi Juri (komična pesem), moški zbor. Pri mešanem zboru sodelujejo cerkvene pevke. Sedeži prve vrste 1 K, druge vrste 80 vin., stojišče 40 vin. Prostovoljni doneski se hvaležno sprejemajo.

Slovensko gledališče. V nedeljo, dne 23. t. m., priredi Dramatično društvo svojo tretjo redno predstavo in sicer štiridejansko burko Schönthana in Kadelburga „Dva srečna dneva.“ Burka je jako zabavna in je vzbudila povsod veliko smeha. V glavni ulogi nastopi g. Josip Močjek, kar že vnaprej zasigura izboren večer. Začetek predstave točno ob pol osmih zvečer, na kar se še enkrat opozarja. Sploh se prosi vsestranske točnosti. Predprodaja vstopnic pri tvrđki Goričar in Leskovšek.

Ljutomerske novice.

Na naši pošti v Ljutomeru je še vedno uradnica gospodična Schön, ki ne razume našega jezika. Z njo se ni mogoče dogovoriti. Tiskovin noče izpolnjevati slovenski niti na zahtevo. Kako dolgo bo še to trajalo? Naj gre na Zgornje-Štajersko, če se noče učiti slovenski.

Lep šolski sokolski naraščaj si je vzgojil naš murski Sokol, kajti dve mladi Sokolici obiskujeta tukajšnjo nemško šolo. Kaj pa pravi k temu, vzorni vaditelj Muršec?

Drugi kraji.

Središče. (Shod Slovenske kmečke zveze.) V nedeljo, dne 23. t. m., priredi S. K. Z. v Obrežu pri Središču v društvenih prostorih ob tretji uri popold. javen shod. Pristaši ormoškega okraja, pridite poslušat poročila svojih državnih in deželnih poslancev.

Šoštanj. (Drzen roparski napad.) Dne 17. t. m. je napadel na cesti neki neznan tujec mesarskega učenca Antona Bizjaka. Napadalec, ki je prišel po cesti iz Celja sem, je sunil Bizjaka iz kolesa, mu je odvzel 40 vinarjev denarja ter mu je vrhu tega še hotel odnesti tudi kolo, toda oba psa, ki sta spremljala Bizjaka, sta se jela s tako silo zaganjati v drznega cestnega roparja, da jo je moral končno hitro odkuriti.

Sv. Peter pri Mariboru. Ciril in Metodovo slavnost obhaja v nedeljo, dne 23. t. m., popoldne po večernicah v samostanski šoli dekliška Marijina družba. Deklamacije, žive podobe in petje. Prizrčno so vabljeni vsi.

Hajdin. Vabimo k predstavi, ki jo priredi pod pokroviteljstvom krčevinskega bralnega društva Dekliška zveza za Ptuj in okolico v nedeljo, dne 23. t. m., na Hajdinu v prostorih hajdinskega Kmečkega doma. Spored: 1. Pozdrav in prolog. 2. „Geta prvič v Ptuju“, šaljivi prizor. 3. „Plemenito srce“, igrokaz iz kmečkega življenja, spis. E. R. 4. „Gospod Pumpernikl“, šaljivi prizor. Začetek takoj popoldne po večernicah. Vstopnina: prvi sedež 80 vin., drugi sedež 60 vin., stojišče 30 vin. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Gornja Radgona. Kmetijsko bralno društvo v Gornji Radgoni priredi v nedeljo, dne 23. t. m. pop. tombolo v prostorih gospoda Alojzija Kampuša, v prid društveni blagajni za nabavo novih knjig in časnikov.

Veržej. V nedeljo, dne 30. t. m., popoldne po večernicah, priredijo oratorijanci v Marijanišču štiridejansko gledališko predstavo: „Zloba in zvestoba.“ Obleka je španska. Vstopnina po navadi. Konec ob 5. uri.

Frankolovo. Mladeniška zveza ima v nedeljo, dne 23. t. m., svoj sestanek. K obilni udeležbi ste vabljeni mladeniči in tudi možje.

Videm. V nedeljo, dne 23. t. m., vabimo domačine in sosedo, naj pridejo ob tretji uri popoldne, to je po večernicah, v staro šolo, kjer se bo vprizorila vesela in zabavna gledališka igra in pa šaljiv dvo-govor.

Hoče. Dekliška zveza priredi v nedeljo, dne 23. t. m., v gostilni gospe Rojko veseloligro „Prisiljen stan je zaničevan.“ Na sporedu je: govor, deklamacija, predstava in petje. Začetek ob tretji uri popoldne in ob šesti uri zvečer. Vstopnina za sedeže 50 vinarjev, za stojišča 30 vinarjev. Kdor se hoče zopet enkrat dobro zabavati in nasmejati, naj le pride na to prireditvev. K obilni udeležbi vabi Dekliška zveza.

Gornjigrad. Bralno društvo v Gornjemgradu priredi v nedeljo, dne 23. t. m., ob tretji uri popoldne, v župnijskih prostorih gledališki igri: „Vedeževalka“ in „V ječi“ s primernim govorom in petjem proti navadni vstopnini. K prav obilni udeležbi vabi načelstvo.

Rajhenburg. V nedeljo, dne 23. t. m., se vrši v Rajhenburgu po prvi sv. maši v novi kaplaniji, popoldne ob dveh pa na Blanci v prostorih gospoda župana Likarja političen shod. Poročala bodoča o delovanju državne in deželne zbornice gg. poslanca dr. Benkovič in Pišek.

Luče. Glavno zborovanje podružnice kmetijske družbe Luče-Solčava se vrši dne 23. t. m. po opravi v mežnariji.

Križevci. Vabimo k okrožnemu zadrudnemu shodu, kateri se vrši v nedeljo, dne 23. t. m., v Križevcih v dvorani posojilnice. Začetek ob 3. uri pop. Dnevni red: 1. Volitev okrožnega načelstva. 2. Določitev kraja za prihodnji okrožni shod. 3. Navodila za poslovanje. 4. Predavanje: Delo za ljudski blagor in posojilnice. 5. Slučajnosti. — Opomba: Po sklepu skupščine spodnještajerskih zadrug v Celju dne 25. junija t. l. je dolžnost vsake zadruge, poslati k shodu načelnika, tajnika in predsednika nadzorstva, po možnosti pa vse funkcionarje.

Vurberg. Dekliška zveza priredi v nedeljo, dne 23. t. m., popoldne ob tretji uri, Konstantinovo slavnost v gledališki dvorani vurberškega gradu. Predstavljal se bo lepa igra „Najdenka“ v treh dejanjih. Igra je iz rimskih časov. Kdor hoče torej videti vrle Rimljanke, naj se potruji takrat na Vurberg. Igralke bodo zapele tudi nekaj mičnih pesmic. Na svidenje v obilnem številu;

Dobova. V zadnjem „Narodnem Listu“ se je oglasil nekdo kot popravar imena vasi „Loč“ in obdolžuje tega slovnicega greha gospoda dr. Terglava v Brežicah. V koliko je omenjeni gospod kriv očitane pogreška ali ne, nam ni znano in se zato tudi ne zanimamo; in ali je prav „Loč“ ali „Loče“, — sodbo o tem prepuščamo slovnicearjem in jeziko-slovcem. Čudno pa se nam vsekako zdi, kako da se je dotični kot popravar lastnih imen spravil najpoprej na periferijo župnije, zakaj ni začel v središču — v Dobovi sami?! Pred svojim nosom ima ja priliko vsak mesec parkrat ali še večkrat brati čisto slovensko lastno ime, a z velikim napačnim akcentom, popolnoma potvorjeno. Na j prime torej najprej dotičnega v svoji bližini, ki to v polni meri zasluži, potem naj gre še le dalje.

Ribnica na Pohorju. V nedeljo, dne 30. t. m., ima tukajšnja Dekliška zveza popoldne po večernicah v društvenih prostorih svoje zborovanje. Pridite v najobilnejšem številu.

Sv. Jurij ob juž. žel. V pondeljek, dne 17. t. m., ob sedmi uri zjutraj, so neki gošči cigamigovci šli dol po trgu. Vse je mislilo, da gredo kaki svati k poroki in k maši, pa so šli ob tako zgodnji jutranji uri le udeleženci Martinovega večera pri Nendlu, kjer so se najprej predstavljale „Sladkosti rodbinskega življenja“, potem je bil pa ples celo ljubo noč. Držali so se pod pazduho, da se ne porazgube, ter skušali korakati po taktu muzike. Vprašamo, ali je res bilo med to pozno ali pravzaprav „zgodnjo“ družbo nekaj učiteljev, ki so se žurili, da so „pravočasno“ prišli v svoje razrede.

Zalec. (Izvirna uganka.) Par dni je od tega, kar je po državni cesti skozi Zalec dirjal nek avtomobil in se je vsled tega dirjanja, drčanja, ropotanja in drugih neprijetnosti, ki so združene z avtomobili, splasil konj, ki je last gospe Eduardove. Eduard, ki je sedel na vozu in ki je v preteklih časih imel na razpolago lepše in boljše konje, tega seveda ni mogel mirno vtakniti v žep. V sredini trga, ne daleč od tam, je poklical šoferja na odgovor in mu stavil — menda za kazen — sledečo uganko: Kakšen razloček je med šoferjem in veleposestnikom? — Rešitev in imena rešilcev prihodnjic.

Zalec. Kaj bo pa sedaj? Če se ne bo začel — svet podirati in lomiti na dvoje, smo lahko veseli. In zakaj? Zato, ker je nekdo v „Slov. Narodu“ stuhtal, da je Eduard Kuček iz stare in ugledne trške rodbine. Sicer „Narodov“ dopisnik med starih in uglednimi rodbinami žalskimi ne imenuje naravnost Eduardove rodbine, a iz vsebine „Narodovega“ dopisa in drugih okolščin se da na to sklepati. Med kakšne rodbine šteje „Narod“ Eduarda, nam je res klobasa, a z ozirom na dostojanstvo Eduardovo bi bilo že želeli, da bi bil „Narod“ v svojem pisarjenju previdnejši. Stvar je namreč sledeča: „Narodovi“ dopisniki modrijani so slišali „ljudski glas“, da „kaplan in župni upravitelj“ gospod Schreiner „napada“

stare in ugledne trške rodbine. Ker nam o tem ni bilo ničesar znanega, smo šli in še enkrat dobro pregledali naše časnike zadnjih tednov in nismo našli iz Zaleca ničesar temu podobnega. Brali smo pač, da je bežal Eduard Kuček pred Emerihom in da so se delile klofute v Zalcu, a o napadih na stare in ugledne trške rodbine ni bilo nič. Kako pride gospod Schreiner s tem sploh v zvezo, nam ni jasno. Sicer je stvar gospoda Schreinerja, da se pomeni z „Narodom“, če se mu sploh zdi vredno, a toliko mi tudi lahko povemo, da gotovo gospod Schreiner ni nahujskal Emeriha, naj podi Eduarda po žalskem trgu in ravno tako gotovo gospod Schreiner ni priporočal Eduardu, naj beži pred Emerihom. Za danes pribijemo samo nesramnost „Narodovega“ pisarjenja, ki imenuje nedolžne novice o Eduardu Kučku „falotske napade starih in uglednih trških rodbin“ in brez najmanjšega dokaza pripisuje te novice gospodu Schreinerju, da udriha po njem in po „privandranih farjih.“ O tem se še pomenimo in sicer tako, da ne bo ljubo ne Eduardu Kučku, ne „Narodovim“ dopisnikom.

Velika Pirešica. (Roblek na popravkih.) Krasno! Kakoršen politik, takšen popravar! Vedno nedosegljiv! Bistveno pustiti, nebitvenega se pa oklepati, kakor potapljačji se bilke! Glavna misel našega dopisa je vendar bila, da mejniki niso stali pravilno. Roblek pa pride in hoče popraviti, da ni mejaš cerkvenega posestva, ampak farovškega gozda! Kakor da bi na to polagal dopis glavno važnost! Ne gospod Roblek! Vi ste magari mejaš kakšnega kitajskega posestva, glavna stvar je, da mejniki stojijo pravilno. (To zahteva pravica in pravico hoče imeti vsak, četudi ni veleposestnik in lastnik avtomobila! Popravljate, da mejniki niso stali pravilno in vendar sami pripoznavate, da bodo mejniki šli nazaj. Kje je torej resnica, v našem dopisu, ali v vašem popravku? Povejte nam to, gospod Roblek! Vemo sicer, kje je, a tudi iz vaših ust bi jo radi slišali. Popravljate, da ni res, da bo moral Roblek z mejniki nazaj. Kaj pa bo z njimi? Tam ne smejo ostati, ker so že stali kakih 12 let, odkar jih je postavil rajni Ivan Kač, nepravilno; na farovško zemljišče tudi ne bodo šli, saj so bili do zdaj v škodo farovškega gozda postavljeni; torej bodo šli nazaj in sicer do pravilne meje, da bodeta oba gozda, vaš in farovski, dobila pravilno velikost. Ali hočete morebiti tudi to popraviti, da vam ni postavljaj mejnikov, ali recimo pravilnejše, da vam ni meril meje rajni Ivan Kač? Da vam prihranimo trud, vas že sedaj vprašamo: ali niste hoteli geometru Lebiču dokazati, da je on določil dosedanje mejo, oziroma potrditi to, kar je zmeril Kač? Ali ni postal Lebič hud? Ali ni navaden kmet iz Ponikve priskočil na pomoč vašemu ne več mlademu spominu in vam rekel, da je delal mejo Kač? Ali niste svoje trditve o Lebiču preklicali, oziroma vzeli nazaj? Do solz ganljivo pa je, ko pišete, da boste šli z mejniki nazaj prostovoljno. Poznamo to prostovoljnost! Če meri zaprisežen geometer, potem je presneto malo prostovoljnosti pri mejnikih. Geometer reče: Tukaj je meja! in s tem je stvar gotova. Cela Zgornja Ponikva se muza, da ste pokazali toliko prostovoljnosti. Popravljate, da ni res, da bi vam novi gospod župnik ponkovški podaril smreke, ampak da so bile in ostanejo vaša last. Če to sami sebi verjamete, zaslužite častno nagrado! Mejniki niso stali pravilno kakih 12 let, ampak na škodo farovškega gozda. Kar je na tistem spornem prostoru zrastle v teku teh 12 let, je torej farovška last, ne pa vaša, gospod Roblek! Te smreke niso bile nikdar vaša lastnina, ampak so vaša lastnina sedaj, ker vam jih je gospod župnik pokovški prepustil, — se noče tožariti. Tako je, gospod Roblek, kaj ne?! Kupili smrek niste, vaše tudi niso bile, sedaj so vaše, torej je edina pot, da vam jih je gospod župnik prostovoljno prepustil. In to Slovenci imenujemo „podariti.“ — Prihodnjic bomo pa mi poslali „popravek“, da boste videli, kakšen mora biti, da se prime in — drži!

Velika Pirešica. Poslali smo vam dopis z naslovom „Roblek dobrotnik cerkve.“ Prosimo, da to popravite in pišete: Ni res, da bi bil Roblek dobrotnik cerkve, ampak res je, da je dobrotnik farovža. Dokaz: Roblek ni mejaš cerkvenega gozda, ampak farovškega gozda. Kakih 12 let so stali mejniki nepravilno; farovško posestvo je bilo oškodovano za del parcele; to bo sedaj popravljeno s tem, da pravi gospod Roblek, da bo šel prostovoljno z mejniki nazaj. Pisali smo, da bo moral gospod Roblek z mejniki nazaj. Popravite to in pišete: Ni res, da bo moral z mejniki nazaj Roblek, ampak res je, da bodo šli z mejniki nazaj njegovi delavci, ker mejniki sami ne morejo. Pisali smo, da so mejniki stali nepravilno. Popravite to in pišete: Ni res, da so mejniki nepravilno stali, ampak res je, da so bili mejniki nepravilno postavljeni. Pisali smo, da je novi gospod župnik ponkovški smreke podaril Robleku. Popravite to in pišete: Ni res, da mu jih je podaril, ampak res je, da je gospod župnik dovolil gospodu Robleku, da jih poseka in spravi iz farovškega posestva. Dokazano, da je Roblek dobrotnik farovža, ne pa cerkve. Živio popravek!

Solčava. Pretečeni četrtek je naš kraj zares zaslužil priimek „črni kot.“ Nad tem najbolj črnim kotom so vsele omenjeni dan tako črne megle, da so bili zakriti celo najbližji hribi. Okoli poldneva se je vsula taka ploha, kakor bi se pretrgal oblak. In množica ljudi, ki se je zbrala ta dan v cerkvi ob

sklepu misijona, je le z največjo težavo prišla domov. Zelo narasla Savinja je napravila veliko škodo. Raztrgala je Oprenikove kaste, zdatno poškodovala novi Knezov jez pri Rogovileu, lučkemu mlinarju pa je spodkopala jez, da bo trpel škoda par tisoč kron. Vihar je izruval precej smrek. Hribe je že dvakrat pobelil sneg. — Obhajali smo v spomin Konstantinovega jubileja od dne 7. do dne 14. t. m. pod vodstvom p. Al. Žužeka in p. J. Pristova D. J. sv. misijon, katerega se je vsa fara udeleževala s hvalevredno požrtvovalnostjo.

Zgornja Savinjska dolina. Kakor razvidim iz „Straže“ z dne 14. t. m., se spominja nekdo na mene še iz prejšnjih let, kar mi svedoči, da sem s svojimi dopisi pravo zadel in da so — ne da bi se hvalil — ti dopisi nekaterim posebno ugačali. Sicer se nisem mislil več oglasiti v „cajengah“, kar mi ni zameriti, ker sem se že zelo, zelo postaral; poleg tega se mi je tudi rešpetlin pokvaril in ta presneti Jamelski Tona mi ga dolgo ni popravil. Sedaj pa, ko je rešpetlin popravljen in ko tudi drugi želijo, da se še kaj oglašim, vam to tudi obljubljam, gospod urednik. Že naprej lahko povem, da bom s svojim rešpetlinom že lahko zasledoval vse novice iz Sv. Franciška, kajti Jamelski Tona mi ga je izvrstno popravil, da mi sedaj jako dobro nese. Če bodo delali moji dopisi marsikateremu liberalcu res preglavice, ne morem pomagati; upam pa, da se bodo še poboljšali, ker bodo uvideli, da „nič ni tako skrito, kar bi ne bilo puščavniku očito.“ Za danes sem se namenil poročati, kaj se mi je dogodilo na potu iz Jam, ko sem šel po rešpetlin. Hotel sem jo že mahnuti proti svojemu domu, kar me ustavi nek Radomirščan, moj prijatelj, ki je ravnokar stopil iz Tišlerjeve gostilne. „No, ali ne greš malo pogledat k Tišlerju?“ — „Kaj pa naj grem gledat?“ ga vprašam. — „E, kaj, ali nič ne veš, da bo veselica? Veš, eno društvo, ne vem, kako se mu že reče, ima tam svojo veselico in pa ples. Pravijo, da bomo sv. Cirila in pa Metoda počastili in pa veliko dobrega za narod storili, če bomo šli danes v Tišlerjevo oštarijo.“ — „No, če je tako“, sem rekel, „pa grem s teboj. Luštne ljudi imam tudi jaz rad.“ — Ko stopiva v sobo, najdeva notri par Radomirčanov, med njimi tudi gospoda Terčaka. Vsi so mi ponudili pijačo, še celo sam gospod Terčak. Vendar se je gospodu takoj videlo, da niso bogve kako dobre volje, menda zato, ker jih je še tako malo došlo „za narod delat“ k Tišlerju. Ker so zastoj čakali večje udeležbe in ker je napovedani čas začetka že davno potekel, se je veselica končno pričela. Radoveden sem bil že zelo, kako bodo začeli „delati za narod.“ Saj mi je znano, da gotovi ljudje najraje delajo za narod pri kozarcih, če izvzamemo, da zabavljanje čez izobraževalna društva ni nobeno delo za narod. Sledilo je par govorov, nakar bi moral biti ples, menda tudi za narod. Tišler je privlekel na mizo neko cev in majhno omarico — ljudje so pravili, da je gramofon — ki je tako čudne glasove dajala od sebe, da so me začela kmalu ušesa boleti. „No, kako pa, da niso najeli kakega godca, na primer Pišnakovega Janeza?“ sem vprašal prijatelja. „Na harmonike bi se dalo vendar boljše plesati, kot pa na to čudno pošast.“ — „Veš, to je pa tako“, mi je začel razkladati prijatelj. „Pišnakov Janez se jim je hudo zameril, ker je gospodu Terčaku baje preveč zajce sestrašil. Zajci se gospoda Terčaka sedaj tako boji, da od tistega časa še ni mogel nobenega dobiti, ker od samega strahu pred njim preveč letajo na levo.“ — Seveda sem se jaz one pošasti na mizi prav kmalu naveličal, in sem jo pobrisal proti Trbovljici, kamor sem se sedaj prestavil, da bom lažje obiskoval svoje prijatelje Ksaverijance; kajti Ksaverijanci so mi najbolj pri sre. Če jih pa ne bom mogel obiskati, bom nastavlil svoj rešpetlin proti Ksaveriju in verjemite mi, gospod urednik, da se bo vsaka najmanjša novica vjela na njem. Za danes pa naj bo dovolj. Sedaj pa pozdravlja vas, gospod urednik in vse cenjene bralce dopisa iz Zgornje Savinjske doline — puščavnik iz Trbovljice.

Pridobivajte nove naročnike!

Koroško.

Nesrečni alkohol. Dne 7. t. m. je prišel v Bejaku v Žnidaršičevo žganjarno delavec Tom. Serajnik in prosil, da bi se smel malo segreti. Ker mu je postalo slabo in je začel pljuvati, ga je gostilničar spravil v lopo. Ko se je ob dvanajstih po noči vrnil v isti hiši stanujoč agent Hanžič, je našel Tomaža Serajnika že mrtvega. Prišli zdravnik je sodil, da je Serajnik umrl najbrže vsled zastrupljenja z — alkoholom.

Razgled po svetu.

Napaden in oropan grof v vlaku. V vlaku med Krakovem in Rzeszovom sta dva moška napadla grofa Viñhola Ostrowskega in mu vzela listino, v kateri so bili neki važni spisi in 1000 kron. O roparjih ni sledu.

Špijonažna afera v Rimu. Iz Rima poročajo: Dne 14. t. m. zvečer so aretirali nekega Tullia Menozzi zaradi špijonaže. Njegov tovariš je kavalerijski sergent Robert Petriglia iz Rima, ki je bil tudi aretiran. Petriglia je ukradel jako važne dokumente, ki jih je Menozzi fotografiral in mu jih nato zopet

v rnil, da onemogoči odkritje. Kakor poroča „Giornale d' Italia“, je Menozzi špijoniral za nekega francoskega uradnika. V Menozzi življenju so našli razen mobilizacijskih načrtov za kavalerijo tudi šifre, ki se rabijo v vojni.

Prva slepa abiturientinja. Da so se slepi mladeniči povzpeli celo do vseučiliških študijev, je že znano. Med ženskim spolom pa doslej ni bilo slepih visokošolk. Prva gospodična, ki se je kljub telesni slepoti tako povzpela, da je napravila abiturientski izpit, je hči komerčnega svetnika Hilda Mittelstein-Scheid v mestu Barmen v Nemčiji. Mlada dama se je vpisala na vseučilišče v Göttingen kot slušateljica kemijskih ved. Istotam je vpisan njen brat, ki je tudi slep.

15 samoumorov in samoumorilnih poizkusov. V dveh dneh je bilo na Dunaju 15 samoumorov in samoumorilnih poizkusov. Vzroki: beda, brezposelnost, bolezen, družinske razmere. Nek železniški uslužbenec se je obesil, ker je bil za kazen prestavljen; nek major se je ustrelil, ker je bil v slabih finančnih razmerah; 28letni mož se je ustrelil, pri njem so našli 18 vinarjev; 17letni delavec je pil lizol, ker ni dobil dela itd. Ljudje se mešajo!

Bik prodan za 186.560 frankov. Na gospodarski razstavi v Buenos Airesu je bil prodan durhamski bik „Americus“, last doktorja Leonarda Pereyra. Bik je bil prodan po končani razstavi na prostovoljni javni dražbi. Boj je bil hud. Končno je bika kupil za 186.560 frankov veletrgovec z govejo živino Ginocchi.

Vzorna je sestava

Faysovih mineralnih pastilj vsled tega, ker tvorijo v glavnem vse zdravilne tvarine iz izvrstnih alpskih izvirkov števil 3 in 18. Izvirek števil 3 učinkuje zdravilno zoper obolenje in zdražljivost dihalnih organov, izvirek števil 18 pa naravnost izvrstno učinkuje na želodec in čreva. Iz tega sledi, da so Faysove prisine mineralne pastile v enaki meri izvrstno zdravilno sredstvo zoper katar itd. Skrbno je pa paziti na ime Fay. Skatijica stane K 1-25.

Prusko zasmehovanje. Nič ni dunajskemu časopisju prijetnejšega, nego to, če more objaviti članek ali situacijsko poročilo iz Nemčije, v katerem se dokazuje, da interes Nemčije, kakor tudi Avstro-Ogrske neobhodno zahteva, da se Slovane v habsburški monarhiji neprenehoma in sistematično zatira. Preteklo nedeljo je objavila dunajska „Zeit“ podoben članek, ki ga je napisal Bernhardt, penzionirani pruski general. Uredništvu „Zeit“ je članek brezdvomno zelo ugajal, kajti zrtvovala je gostobesednemu generalu eno celo stran. Pruski general je smatral za nujno in potrebno, konstatirati v dunajskem listu, da je zveza Nemčije z našo monarhijo predpogoj za nadvlado Nemcev v Cislavtani in Mažarov v Translavtani. Čim brezobzirnejše se bodo Slovani zatirali, tem tesnejše in iskrenejše bodo zveze in pa stiki med Berlinom in Dunajem. Pruski penzionirani general je ravno tako gostobeseden, kakor cesar Viljem, ki je s svojimi izjavami in govori napravil že mnogo sitnosti in je povzročil tudi vladi že mnogo neprilik. V članku, ki ga je general poslal na Dunaj, je namreč slučajno označil zavezništvo — zvestobo, požrtvovalnost in ljubezen, kakor si jo že predstavljajo v Berlinu. Nemčija ne zahteva od Avstro-Ogrske nič drugega in nič več, nego da zatira Slovane. Kar se pa tiče nadaljnjega oboroževanja, s tem mora baje naša monarhija v svojem lastnem interesu nadaljevati, da tvori v resnici trden klin med balkanskimi Slovani in Rusijo. To je njena naloga v bodoči evropski vojni in za to nalogo se mora z vsemi sredstvi pripravljati. Niti najnovejše zahteve avstrijske vojne uprave baje več ne zahtevajo. Avstro-Ogrska se mora dobro zavedati, da more računati le na omejeno pomoč Nemčije in da vse svoje vojne moči ne bo mogla obrniti proti Rusiji, ker mora vsled svoje albanske politike računati tudi s Srbijo, Grško in Črnogorci kot s svojimi neprijatelji, katerih vojna sila bo v bodoče mnogo večja, nego je bila do sedaj. Tudi če bi Rumunski in Bolgarski šli s trozevo, bo baje vedno naša monarhija na jugu vojaško zelo vezana. Pruski general torej proglašja za Avstro-Ogrsko za zelo nujno, da se še naprej kolikor mogoče oborožuje. To nujnost utemeljuje na nov način. Moramo se nadalje oboroževati v svojem lastnem interesu. Dunajska politika na Balkanu je sama ustvarila to nujnost. Avstro-Ogrska bo morala braniti tudi Albanijo, kajti Italija bo zelo angažirana s Francijo in bo morala naša monarhija sama napasti Rusijo, da bi mogla Nemčija, ki se bo morala na vshodu samo braniti, z vso silo na zahodu napasti Francijo. Po mnenju penzioniranega pruskega generala se moramo torej oboroževati pred vsem za se. Ta nauk iz ust pruskega generala se sliši kakor zasmehovanje, češ, zdaj vas končno imamo tam, kjer smo vas hoteli že zdavnaj imeti. Do sedaj smo vas morali s silo priganjati, da ste se oboroževali. Zdaj vas bo moral k temu siliti Balkan, kjer ste si zaradi Albanije nakopali toliko sovražnikov. Od zdaj naprej se morate zanašati samo na — lastno vojno moč in ne vedno in z vsem čakati na Nemčijo!

Siba bo zopet pela v angleških šolah. Londonski „Temps“ piše, da je komisija za vzgojo sklenila, da se v angleških ljudskih šolah uvedejo zopet telesne kazni.

Se vedno nov smrad. Na dunajskem severnem kolodvoru so aretirali nekega vojaščini podvrženega izseljenca, ki je vstopil v Lundenburgu v vlak preoblečen v žensko. Piše se Andrej Smoliš in je iz Galicije. V Galiciji še vedno preiskujejo popotne pisarne. V Nadbrzeziem so zaprli ravnatelja agenture Avstro-Americane Ungerja, v Sanoku pa več zakonitih izseljevalnih agentov. Ko je hotel na krakovskem predmestnem kolodvoru neki policijski agent z dvema policistoma aretirati dva izseljevalna agenta, sta potegnila revolverja in sta na policista streljala. Policista sta se branila s sabljama in sta enega agenta ranila. V nastali zmešnjavi sta agenta pobegnila. V Husskatynu je pa došel galski namestniški svetnik Adam pl. Gubatta, ki je okrajno glavarstvo revidiral in suspendiral okrajnega glavarja viteza plem. Zawadzkega, ki je zapleten v cel izseljeniški škandal.

Bik usmrtil — dva otroka. V Sevili se je splasil dne 11. t. m. bik, ki je zabodel dva dečka in ju usmrtil. Policisti so bika ustrelili.

Roparski napad. V noči od nedelje na ponedeljek je napadlo osem oboroženih roparjev na vlaku ruske južne železnice nekega sela, ki je imel 120.000 mark denarja pri sebi. Napad se je izvršil med postajama Krasnopawlowskom in Gerzewanowskijo. Ko so oropali sela denarja, so ustavili vlak ter zbežali v bližnjo pustinja.

25letnica Pasteurjevega zavoda v Parizu. 25letnica Pasteurjevega zavoda se je udeležil tudi predsednik Poincare, ki je slavil v daljšem govoru Pasteurjeva dela.

25 trgovcev v Bombayu propadlo. Bombay, dne 17. novembra. Bankrotiralo je 25 borzižancev efektne borze.

Zopet požar na parniku. Na španskem tovarnem parniku „Balmes“, ki je vozil v severnem atlantskem oceanu, je izbruhnil grozen požar. Na ta kojšnje brezžične pomoč-klice mu je prihitel na pomoč parnik „Panonia“, kateremu se je posrečilo rešiti vse pasažirje in tudi vso posadko gorečega parnika. Tudi se je posrečilo udušiti požar. Oba parnika sta že došla v Novi-Jork.

Levinja ušla iz menažerije. V Köstingu pri Berlinu je ušla dne 13. t. m. levinja iz menažerije in bežala v bližnjo šolo, kjer je med učenci nastala panika. Levinja je s tace udarila nekega dečka po glavi in ga je nevarno ranila. Krotilec je med tem prišel in se mu je posrečilo, da je spravil levinjo nazaj v njeno kletko.

Lilijsko mlečno milo s konjičkom
iz tovarne Bergmanna & Co., v Dečinu ob Labi
je in ostane neprekosljivo v učinku zoper poletne pege in se pri racionalnem negovanju kože ne more pogrešiti. To nepobutno dokazujejo vsak dan došla priznalna pisma. Komad 80 vin. in se dobi v lekarnah, drožerijah in parfumerijah itd. Da si ohranijo dame nežne roke, se je izborno izkazala Bergmannova lilijska krema „Manera“. Dobi se povsod v tubah po 70 vinarjev. 43

Gnojite jeseni in pozimi s Tomasovo žlindro!

V današnjih gospodarskih razmerah dobiva kmetovalec pri reji živine največ in sicer stalnega in tudi zanesljivega dobička, zato mora razumen gospodar napeti vse svoje sile, da z umno rejo, vzrejo in oskrbo živine ta dobiček resnično tudi dobi in ga dosledno množi.

Podlaga dobičkonosni živinoreji je pridelovanje zadosti in prave krme ter pravilno krmljenje.

Naša poglavitna krma za goved je razno seno, oziroma tudi zelena klaja s travnikov, deteljšč, njiv in pašnikov. Če naj veliko pridelamo, moramo seveda tudi redno zadosti in prav gnojiti, to je, rastline naj z gnojem vedno dobivajo dovolj hranilnih snovi, ki jih na vsak način potrebujejo. Rastlinam ne sme v zemlji nikdar manjkati dušika, fosforove kisline, kalija in apna. Te hranilne snovi so najmenitnejše sestavine gnoja. Če v zemlji, oziroma v gnoju, manjka le ne teh snovi, pa druge ne pridejo do zadostne veljave, če tudi jih je v izobilju.

V naših zemljah primanjkuje že od narave fosforove kisline, zato naši pridelki niso zadostni toliko glede množine, kolikor glede dobrote in še tisto fosforovo kislino, ki smo jo imeli, smo z roparskim gospodarstvom večinoma iz naših zemljišč odprodali s pridelki (žitom) in z živino, ne da bi poskrbeli za — nadomestilo.

Če naj sploh govorimo o umnem gospodarstvu, ter umni živinoreji, moramo pred vsem tla nasiti s fosforovo kislino. Zastonj je vsako pospeševanje živinoreje, če ne pokladamo zadosti fosforata krmila.

Hlevski gnoj in gnojnica sta bila, sta in ostane najmenitnejši gnoj, a dokler ta gnoj nima po

naši krivdi v sebi dovolj fosforove kisline, kajti živina je nikakor ne more priversti v gnoj, če je ne zaužije s krmo, toliko časa moramo fosforovo kislino dokupovati v obliki kakega primerne fosfatnega umetnega gnojila.

Fosforovo kislino najbolje spravimo v zemljo na zemljiščih, ki naj trajno služijo za pridelovanje sena ali zelene krme (na travnike, deteljšča, ornice itd.) z jesenskim ali z zimskim gnojenjem s Tomasovo žlindro, ki učinkuje 3 do 4 leta. (Važno je omeniti, da ima Tomasova žlindra poleg fosforove kisline v sebi tudi do 60% najfineje zmetega apna, zato ona ni samo fosfatno, ampak tudi apneno gnojilo in njeno fino zmeto apno nudi rastlinam na jako dober način lahko užitho apneno hrano, ki je v naših zemljah večinoma ni dovolj užitho.

Kdor bo pa gnojil samo s Tomasovo žlindro, bo v pričetku pač imel znatno večje pridelke, a čez nekaj let zemljišče opeša, če istočasno na katerikoli način ne dobi še drugih potrebnih rastlinskih hranilnih snovi in se travniška zemlja ne bo z branjem vsako pomlad dovolj prezračevala, kajti drugače prično rasti lišaji, mah in resje. Gnojite torej na vsak način s Tomasovo žlindro, zraven pa ne pozabite pognojiti tudi s kalijem, s apnom in prav posebno z dušikom, ki ga najceneje hitro učinkujočega spravite v zemljo z gnojnico. Travnike in deteljšča pa le vsako pomlad temeljito prebranjajte!

Živalsko telo je sestavljeno iz samih celic, ki vsaka za-se živi in v telesu deluje. In kakoršno je delovanje celic, tako je vse uspevanje živali. Najvažnejši del celice je njeno jedro, ki mora imeti v sebi določene fosfornate spojine, ki pridejo vanj s krvjo, ki se dela iz krme. Rastoča žival potrebuje fosfornate snovi pred vsem za razvoj okostja, ki more močno in veliko postati, če se v njem nabere fosforovokislno apno, potrebuje jih za celično jedro, ki sestoji iz fosfornatih beljakovin, in če naj se celice dele, to je, razmnožujejo, v čemer ravno tiči rast vsega telesa, potem mora vsaka rastoča žival v sebe dobiti s krmo dovolj fosfornatih snovi. Pa tudi delovanje celic dorasle živine sloni na zadostni množini fosfornatih beljakovin in jedrih celic, zato dela le fosfornata krma sploh rastno, veliko, močno, mlečno in zdravo goved.

Bres fosfornatih umetnih gnojil pri nas torej za enkrat ne moremo dvigniti pridelka na deteljščih, travnikih in njivah in povzdigniti živinoreje; a ne pomagajo nam prav nič najboljši biki-plemenjaki, če nimamo krme, napolnjene s fosfatnimi hranilnimi snovmi. Fosfatne hranilne snovi za prehranjevanje živine so pa le tedaj kaj vredne, če jih živina užije fino po krmilih razdeljeno, kamor so vanje prišle naravnim potom pri rasti. Vobče je le slepilo, skušati jih nadomeščati s klajnim apnom ali celo z ničvrednimi redilnimi praški.

Gnojite torej v jeseni ali v pričetku zime z najprikladnejšim fosfatnim umetnim gnojilom, s Tomasovo žlindro, in sicer na oral s 300 do 400 kg, pridenite 100 kg kalijeve soli in vozite pridno na svoja zemljišča, gnojnico in, če ni drugače, tudi hlevski gnoj ter spomladi na vsak način travnike in deteljšča temeljito prezračite z branjem.

Varujte se pa agentov, ki vam prodajajo umetna gnojila navidez ceneje, a vam ne jamčijo za vsebino. Saj mora vsak vedeti, da je na primer 100 kg težka vreča Tomasove žlindre, ki ima v sebi le 16 kg fosforove kisline, manj vredna, kakor tista vreča, ki je ima 18 ali celo več kilogramov. Število odstotkov, zapisano na vreči, še ni nikako jamstvo, ampak le kemijska preskušnja, ki zanjo naša družba poskrbi, zato se družbeno blago prodaja na skrajno pošten način s popolnim jamstvom. Le iz tega stališča naj se cene umetnih gnojil vsekdar presoajo.

Vsaka ura 14 dni na poskušnjo.
Se pošlja samo proti povzetju, Po 14 dneh se na želje denar vrne.
Velik cenik brezplačno.
(Jamstvo 3 leta.)
14 karatni zlati prstani 4—
14 karatne zlate ure za gospode 40—
Srebrne ure K 6-50
Srebrne ure s 3 srebrnimi pokrovi 9-50
Pristne tula ure dvojno pokrovo 18—
Ploščnate ure iz kovine 8—
Srebrni panceri-verižice 2—
14 karatne zlate verižice 20—
Amerikanske zlate double-ure 10—
Goldin Roskopf ure 4—
Prave železničarske Roskopf-patent.
Prava nikeln. točno na min. idoce K 5—
14 karatne zlate ženske ure 19—
Viseče stenske ure na nihala 10-80
Kuhinjske ure 2-40
ke 3—
vezovnim p zvoacem 3-50
A. Kiffman, Maribor M. 49
Velika tovarniška zaloga ur, zlat ine in srebrnine.

Za smeh.
O n a!
Gospa kuharici: „Kaj se bode kuhalo, bodem jaz odločevala!“
Kuharica: „Ravno to mi je rekel pred desetimi minutami tudi gospod. Da pa ne bode zmešnjave, — bodem jaz odločevala!“

Učenca

iz poštene rodbine, s primer-
no šolsko izobrazbo sprejme
Vinko Pustovrh, Celje,
Narodni dom. 209

Sirolin "Roche" olajšuje in ozdravlja bolezni na prsih, kašelj,
katar, influenco in neduho.

V izvornih zabojčkih po K 4.— se dobi v vseh lekarnah.

Trgovsko-obrtna kreditna zadruga v Celju

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema hranilne vloge od vsakega, je li član zadruga ali ne in jih obrestuje po **5%** Rentni davek plačuje zadruga sama; prevzame obrtne in trgovske račune v inkaso in iztirjanje, daja predjeme eskontuje menice ter izpeljuje sploh vse denarne manipulacije po najkulantnejših pogojih.

Marljivemu trgovcu

se nudi na **Ptuji** ugodna prilika postati samo-
stojen. Reflektantje, ki razpolagajo najmanj čez
4000 K v gotovini, naj se oglase pod: »Specerijška
trgovina«, ustmeno ali pismeno v upravnistvu lista!

Franjo Duchek

svečar in medicar v Mariboru
Viktringhof ulica

priporoča veleč. duhovščini in slav. občinstvu svojo
bogato zalogo vsakovrstnih sveč, kot voščenih,
namiznih in mili sveč ter voščenk.

Postrežba točna!

Nizke cene!

Cementna dela

kot cevi, plošče za tlakovanje, stopnice, korita,
mejnike, sohe za plote, cevi za kanale in druga
dela iz betona izvršuje točno in po nizki ceni.

Ferd. Rogač, Maribor

zaloga betonskega, cementnega in stavbenega materiala
Fabriksgasse 17 (blizu frančišk. cerkve). Telefon št. 188.

Malisno šupo, suhe gobe,

jabolke namizne in za mošt, hruške, fižol,
oves, pšenico, ječmen, bučno, zrnje, ko-
ruzno slamo od storžev,

smrekove storže, vinski kamen,

želod, krompir, sploh vse deželne pridelke
kakor tudi petroljevske in oljate sode,
ter močnate, solne in otrobne vreče kupi
vsako množino, maslo itd.

Veletrgovina s špecerijo
in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc Celje

Graška ulica št. 22.

Redka priložnost

1000 komadov flanelodej široke 1-20 cm, dolge 1-50 cm
po K 1'50.

Priporočam tudi svojo veliko zalogo zimskega blaga
za moške in ženske obleke po jako nizkih cenah!

Pričakujoč obilnega obiska se beležim

Jožef Ullaga, Mariborec D.
Tegethoffova cesta št. 21.

M. Zabukošek

krojaški mojster v Celju
priporoča veleč. duhovščini svoj

**modni salon
za gospode,**

ki se nahaja v novi po-
sojilnični hiši na Ringu.

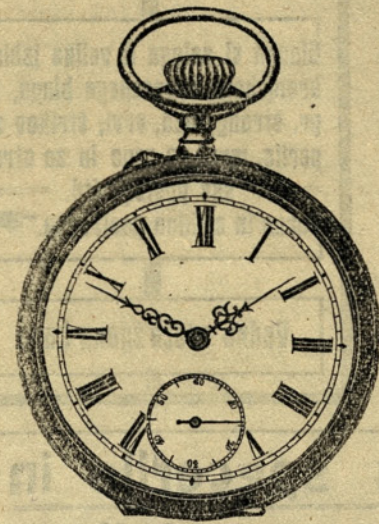

Prevzamem vsa dela
cekoracijske, slikarske in
pleskarske stroke, katera izvr-
šujem vestno in po najnižjih cenah.

Mihael Dobravc v Celju
Gospodska ulica 5.

Pozor! URE

repasirane s pismenim jamstvom:

Pristna srebrna ura K 7.—

Pristna srebr. ura ženska K 7.—

Pristna srebrna verižica K 2.—

Pristna srebrna verižica

damska K 3-40

Zlata ura K 28.—

Ker sem kupil iz Švice celo
tovarniško zalogo bom prodaj-
jal repasirane ure po zelo
nizki ceni.

Očale! Budilke! Uhane!

**Urar, očalar in
zlatar**

Franjo Bureš Maribor
Tegethoffova cesta št. 39

Najboljši in najcenejši klobuki

se dobijo samo pri

Fr. Placotta : Ptuj,
Minoritski trg 4.

Nasproti slovenski cerkvi. — Popravila točna.
Solidna postrežba. 95

IVAN TEMERL

stavbeni in strojni ključavničar, **Maribor,**
Brunngasse 6, tik hotela „Mohr“,

prevzame montiranje vsake vrste, ter popravila parnih stro-
jev, parnih napeljav, sesalnih napeljav, brizgaln vsake vrste,
trgarska dela iz železa in kovine. 97 Točna postrežba.

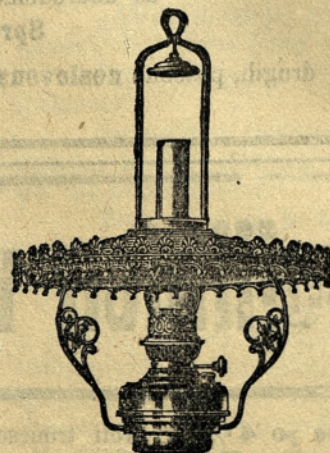
Strokovna izpeljava **strelovodov** po
najnižjih cenah.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI :: CELJE
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in por-
celanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za
podobe. — Prevzeteje vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

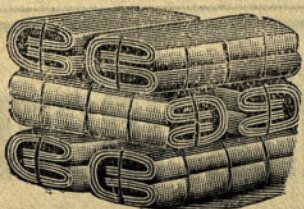
Velika narodna trgovina Karol Vanič, Celje

Narodni dom

priporoča bogato zalogo
manufakturnega in mod-
nega blaga, posebno kras-
no novosti za ženske in
moške obleke po zelo
znižani ceni!

Dstanki pod lastno ceno

Postrežba točna in solidna! Vzorci na razpolago.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrov. zadruga
z neomejeno zavezo

v lastni hiši

obrestuje hranilne
vloge po

5%

(Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta števil. 9

prvo nadstropje

od dne vloge do dne vzdiga

počenši s 1. januarjem 1913.

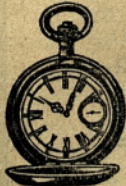
Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Višjega štabnega zdravnika in fizika dr. Schmidta znamenito

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo gluho, tečenje iz ušes šumenje po ušesih in naglušnost tudi ako je že zastarano. Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi. Dobiva se samo v lekarni „Zur Sonne“, Graz Jakominiplatz 14.

Ure

Točna postrežba

Dobro. Po ceni!

Velika zaloga ur, dragocnosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki ceni.

Tudi na obroke! Ilustrov ceniki zastoj. Gramofone od 20-200 K.

Niklasta remoat-ura K 3-50
Pristna srebrna ura K 7-
Original omega ura K 18-
Kuhinjska ura K 4-
Budilka, niklasta K 3-
Poročni prstani K 2-
Srebrne verižice K 2-

Večletna jamstva,

Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar

Maribor, Gosposka ulica 26

Kupujem zlatnino in srebro.

Za božično in novoletno sezono

priporočamo trgovcem v nakup:

Božičnih okraskov - Svilnatega papirja v vseh barvah - Kreppapirja v vseh barvah - Barvani papir na eno stran v vseh barvah - Barvani papir na dve strani v vseh barvah - Zlati in srebrni papir - Sveče za drevo, čarobne svečice - Cvetje za rože - Žica - Zlata pena - Jaslice izgotovlje Podobice za jaslice - Rutke.

Božične in novoletne dopisnice kakor tudi druge vrste Na debelo! po izredno nizkih cenah. Na drobno!

Goričar & Leskovšek v Celju.

Graška uliča št. 7.

Rotovška ulica št. 2.

Trgovina s špecerijskim blagom

Slovenci! Zavedajte se!

Trgovina z moko in deželnimi pridelki

Glavna sl. zaloga in velika izbira kranjskega vrvarskega blaga, n. pr. štrang, uzd, vrvi, štrikov za pepilo, mrež za seno in za otroške postelje itd. Točna in solidna postrežba.

J. Ravnikar Celje

Graška ulica šte. 21.

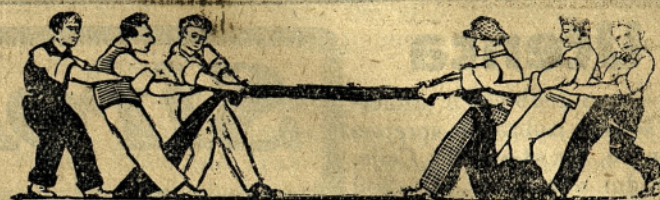
Glavna slov. zaloga suhih in oljnatih barv, čopičev, firneža in lakov.

Kupujem po najvišji ceni deželne pridelke, vosek in vinski kamen. Točna in solidna postrežba.

Vedno sveža žgana kava

Na drobno in na debelo!

Zaloga rudninskih voda

Najboljše in najmodernejšo sukno za moško in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje Jugoslovanska razpošiljalna **R. Stermecki v Celju št. 301.** Vzorci in cenik čez tisoč stvari z slikami poštne prosto.

Ni treba si glavo tretji!

Najboljše špecerijsko blago, zanesljiva kaljiva vsakovrstna

Semena

voščenih in drugih vrst sveč, dobivate zajamčeno solidne postrežbe pri staroznani tvrdki!

Milan Hočevar Celje tik farne cerkve.

Priporočam se Vam za nakup

Rafael Salmič Celje Nar. dom

to je največja in najcenejša razpošiljalnica ur, zlatnine, srebrnine in optike. Slovenci! Zahtevajte veliki cenik, dobite ga zastoj in poštne prosto. Svetovna tvrdka. Na tisoče zahval.

Trgovina s špecerijo in z deželnimi pridelki:

Franc Kolenc Celje, Narodni dom.

Razpošilja pravi ruski čaj 1 kg po K 4-50 in višje.

Kupuje oves, fižol, suhe gobe in druge pridelke. Ima veliko zalogo pristne domače slivovke, brinjevca in konjaka.

Sprejme zdravega učenca poštenih starišev z dobrim šolskim spričevalom.

Pri večjih naročilih mnogo ceneje.

Thierry-a Balzam

edino pristen. Nedosežen uspeh pri vseh boleznih na dihalnih organih, pri kašlju, hripavosti žrelnem kataru, pljučnih boleznih, slabem prebavljanju, slabostih, želodnem krču itd. Zunaj pri vseh boleznih v ustih, zobobolu, pri opeklinah in izpuščajih itd.

Thierry-a centifolijsko mazilo je zanesljivo še pri tako starih ranah, oteklinah, vnetjih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi iz telesa, napravi vsled tega dostokrat operacijo nepotrebno. 2 dozi 3 K 60 v.

Lekarna k angelju varuhu

A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu. Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Južnoštajerska hranilnica v Celju

v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure in jih obrestuje po

od dneva po vlogi do dneva dviga ter pripisuje obresti vsakega pol leta h kapitalu. — Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Šmarje, Šoštanj, Sevnica, Vran-

4 1/2 %

sko in Gornjigrad in rezervna zaklada, katera znašata že nad 350 000 K. Ker nima namena iskati dobička, zato razdeli znatne svote v občekoristne in dobrodelne namene za gori navedene okraje.

Dosedaj je dovolila za dijaške ustanove 30 000 K, za napravo potov 5.000 K, različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole 12 000 K za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene 6.000 K, hranilnico ustanovivšim okrajem izplačala okoli 45.000 K, za dobrodelne namene, skupno tedaj nad 100.000 K.

Sprejema tudi hranilne knjižice

drugih, posebno neslovenskih denarnih zavodov in jih obrestuje, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Spodnještajerska ljudska posejilnica v Mariboru

registrov. zadruga z neomejeno zavezo

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadno po 4 1/2 %, proti trimesečni odpovedi po 4 1/2 %. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so pošt. hran. polož. (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posejilnica sama.

Posojila se dajejo le članom in sicer: na vknjižbo proti papirni varnosti po 5 %, na vknjižbo sploh po 5 1/2 %, na vknjižbo in poroštvo po 5 1/2 % in na osebni kredit po 6 %. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posejilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje za vknjižbo dela posejilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izvzemši praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posejilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnice.

Stolna ulica šte. 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo).